

СВОБОДА

LIBERTY

Часопис для руского народа в Америці і орган „Руского Народного Союзу“.

Рік XVI. Нью Йорк, Четвер, 16-го Цвітня 1908. Число 16.

Vol. XVI. New York, N. Y. Thursday, April 16, 1908. No. 16.

ВАЖНЕ! ВАЖНЕ! Руско-Народний Союз в Америці приймає в місяць Цвітня і Маю с. р. нових членів від 16 до 35 літ без вступного а від 35 до 40 літ за половину вступного.

Дано від гол. Уряду Р. Н. Союзу в Джерси Ситі, Н. Дж. дня 20 Марта 1908.

Н. Кирчів предс.

А. Шаршонь нас.

С. Ядловский фінанс. секр.

Т. Лабовский рекорд. секр.

Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці.

Розмет за місяць Марець 1908.

В. 1. Майчак Никита ум. 28.I. 08,	400.00
В. 114. Иван Фецоко ум. 16.II. 08,	700.00
В. 48. Почв. Кушвара Йос. ум. 30.I. 08,	1000.00
В. 7. Канчуга Андр. ум. 2.III. 08,	1000.00
В. 161. Галашич Юрій ум. 6.III. 08,	1000.00
В. 28. Масляк Теод. ум. 9.III. 08,	500.00
В. 20. Дубас Лив. м. Марії ум. 3.I. 08,	400.00
В. 87. Сухина Марія ж. Гната ум. 28.I. 08,	400.00
В. 114. Малаш Юлія ж. Юрія ум. 17.II. 08,	400.00
В. 52. Янішевська М. ж. Григ. ум. 28.II. 08,	400.00
В. 53. Владика Юлія ж. Мих. ум. 3.III. 08,	400.00
В. 56. Драган Марія ж. Йос. ум. 18.III. 08,	400.00
В. 32. Тирпав Мих. на рах. помертвого	100.00
В. 80. Чучий Федор на рах. помертвого	100.00

Разом 7.200.00

Платня гол. урядників за Марець 165.00

Адміністрація Союзу за Марець 56.10

Весь розхід виносить 7.421.10

Розмет платить 8066 членів на ціле помертне (кождий по 0.88 дол.) і 748 членів на пів помертвого (кождий по 44 цнт.). Крім того каждый член платить за орган „Союзу“ по 10 цнт., на Фонд Резерв. по 2 центи, на Фонд Народний по 1 центі, на Ф. Відних по 1 цент.

Член на ціле помертне платить 1.02 дол., а на половину помертвого 58 цнт.

К. Кирчів, председатель.

С. Ядловский, секретар.

А. Шаршонь, касир.

Новинки.

НАЛЕНДАР.

Цвітень.

16	Ч. Никити іспов.
17	П. Йосифа іспові.
18	С. Лазарева, Агатапада
19	Н. Цвітня. Евтихія патр.
20	П. Георгія арх., Руф.
21	В. Ірод., Руфа ап., Кел
22	С. Евпсихія, Вадима муч.

— До тутешної Staats-Zeitung надоспіла така телеграма: Вчора (то є дня 11-го с. м.) у Львові якийсь студент Русин застрілив намісника Галичини, гр. Потоцького. — Вість ся однак до тепер еще не потверджена.

Після депеш в англійських часописах імя сего студента має бути Січинський, студент теології. Він вручаючи намісникови підчас аудієнції петицію вистрілив з укритого під нею револьвера і вбив його на місці.

Німецька ньюйорська часопись Volkszeitung подаючи про се вістку пише дословно дальше так: „Замордоване галицького намісника звертає опять увагу цілого світа на сей край, де утиск пануючої нації так загніздив ся, що навіть російські відносини блідніють перед ним. Феодализм в Галичині днес еще панує негаче в середньовічних часах і гнітить страшною неволею хлопа і робітника а передовсім Русинів

які замешкують полуднево-східну частину Галичини. Ті самі польські шовіністи, що так ляментують, що їм німці відбирають їх національність, дірвавши ся в Галичині власті в брутальний спосіб усякими способами дусять і нищать Русинів не тільки в політичній житю, але навіть на полі економічній. Ненависть Русинів проти Поляків велика а доказом сего є послідній атентат — овоч утиску і ненависти. Гідне уваги є се, що ненависть ся звернена проти пануючих клас — коли робітники і хлопи обох національностей живуть зі собою у гарній злагоді“.

New York American, подаючи на цілу шпальту опис сеї події говорить, що Мирослав Січинський стрілив до намісника три рази з револьвера. Намісник по лару хвилинок помер. Власне було тоді у него много депутатів селянських в справі податків і коли Січинського виводили поліція він обернувши ся до седля, закликав: „Се зробив я лише для вас!“ У Львові скріплено війскову залогу і як Н. Y. Ап. пише обавляють ся вибуху революції. В звязи з сим є безліч арештовань.

— Як доносять з Бостону, Мас передполуднем, 12-го с. м. згоріло до тла передмісте Chelsea. Шкода виносить то мільонів доларів. Згоріло до 800 домів в наслідок чого около 2000 родин ли-

шило ся без даху. До тепер вдобуто з під згарищ одного трупа однак обовляють ся, що таких буде більше. Огонь зачав ся від того, що з незвісної причини зазяв ся склад старих річий. При сильнім вітрі в мить обхопив пожар цілий блок а тотом і дальше. Причиною, що катастрофа прийняла так страшний розмір є знова цілковита непригожість і дравитивість приборів до гашення.

— Як доносять з міста Zapata, Тех., то дня 12-го с. м. в окресности впаз кілька годинний дощ — перший від року. З тої причини у мешканців запанувала величезна радість позаяк в наслідок однорічної посухи погнуло мно жество худоби.

— Робота на весну заповідає ся знаменито. Найбільше робітників запотребують фермери і зелізниці. За роботу на фермі платять тепер менше більше тільки що минулого року, то є 20 дол. за перший пробний місяць, а відтак платня доходить до 30 дол. і харч. Агенти кажуть, що сего року буде велике запотребоване робітників на зелізницях, а позаяк там платять ліпше, то фермери лишать ся без робітників. В самім Вінніпегу потреба буде дуже много робітників сего року а іменно: до будови нового двірця до будови зелізниці National Transcontinental в St. Boniface, до мійських робіт в самім місті, до будови електричної зелізниці в Вінніпегу і Lac Du Bonnet і много інших робіт. Агенти побоюють ся, що не будуть в силі достарчити потрібного числа робітників.

„Кан. Фарм.“

— Руський соймовий клуб. На зазив д-ра Олесницького яко голови руского клубу в попереднім соймі, українсько-руськї сой мові послі зібрани ся дня 6. марця с. р. у Львові на нараду, яка відбула ся під проводом д-ра Олесницького. Зібрані послі уконституовали ся як соймовий клуб під назвою „українсько-руський клуб“. До клубу зголосило своє приступленє 12 членів (др. Е. Олесницький, др. К. Левіцкий, др. І. Макух, З. Скварко, М. Содомира, др. І. Куровель, П. Думка, І. Кивелюк, І. Сандуляк, Л. Виничук, Т. Старух і А. Старух). Головою клубу вибрано одноголосно д-ра Евгєна Олесницького, заступниками д-ра Костя Левицького і д-ра Ів. Макуха, секретаром п. Захара Скварка.

— Угорксі Русини а Шевченко. В унгарскім тижневнику „Наука“ з 19. с. м. читаємо: „Шевченкові роковини. 5-го д. тек. мѣс. въ Галичинѣ торжественно вали русины 50-лѣтню роковину смерти кобзаря (поета) Тараса Шевченка. Онъ есть найславнѣйшій поетъ галицко-русиномъ и его творы по цѣломъ свѣтѣ познають и переводятъ на свой языкъ люде. За его славу и его

честь достойно и намъ угро-русиномъ хотъ лемъ знати за него, кто и что онъ бывъ“. — Сим заповідає ред. „Науки“, що познакомить овоїх читачів з житєм і творамі Шевченка. В иншій місци того самого числа доносіть „Наука“ про будову памятника Шевченкови в Києві і познакомлює своїх читачів про діяльність львівського Наук. Тов-а ім. Шевченка.

— До українських письменників. „Українська студентська Громада у Харкові“ постановила видати від свого імени „Літературно публіцистичний Збірник“, добуток з котрого піде на піддержку незалежних студентів-Українців вищих шкіл Харкова, на уладженє укр. бубліотеки для громади і т. п. В збірнику будуть поміщені твори красного письменства (поезії, нарисы, оповідання, невеликі драматичні твори і т. п.), публіцистичні статі і деякі справочні відомости. З приводу сього рада громади звертає ся до молодих (починаючих українських письменників з просьбою надіслати що-небудь з своїх творів (белетристичних), а також просить усі українські студ. громади і укр. культурно-просвітні товариства прислати короткі звіти про свої завдання, діяльність і т. п., щоб в сїм збірнику дати образ діяльності української молодіжї. Всі ті матеріали треба слати: „Харков, Рибавський переул., д. Н-р 4. кв. 2, д. Ользі Шаповалові“. Реченець для надсилки творів признаєть ся до Великодня.

— Люди і коні в Росії. Генерал-губернатор в Одесі видав указ, що не вільно бити коней ні кнутом, ні батогами, ні ніяким иншим предметом. — Тоді гурток людей, що не належить до „союзу руского народа“ подав просьбу до губернатора, аби їх зачислено до звїрят, аби таким робом охоронити своє тіло від „союзу руского народа“.

— Дня 12-го с. м. в кількох місцевостях в Мексику далс ся чути опять сильне землетрясенє. Шкоди однак не заподіяно ніякої.

— Число засланців на Сибірі. Після найновіших статистичних дат, оголошених російским міністерством внутрішніх справ з початком 1907 року було на Сибірі 75.963 засланців. В протягу року утікло з них 37.740. З початком 1908 р. число засланців на Сибірі виносило 74.275.

— Церков в Desloge, Мо. була замкнена через дві неділі. Справа оперлась о суд. Нині то є 6-го с. м. гр. кат. Русини випрали. Батюшка мусить муфувати і то з араз. І на щож придалась вся лож і брехня в „Мачусі“ і в „Посувачі“?

Іван Лесинский.

— Як доносять часописи, то в Шикаго, Ілл. під пору є до 150 тисяч безробітних.

— Подаю до відомости, що моя адреса єсть:

Rev. N. Pidhorecki,
317 E 18th Street, New York.
Bell Telephone 1676 Gramarcy.

— На бідного руского академіка прислали дальше свої жертви на руки підписаного Вп. оо. Н. Стефанович \$5.00, П. Лучечко \$5.00 — разом \$10.00, в котрого імени складаю цюру подяку.

О. Пристай.

— Для вдови і сиріт по бл. п. М. Каганци злижили дальше: Оголошено в числі 15-ім 138.42
Складка за почином д. А. Шеремети 5.26
(поім. спис в слід. числі)

Разом \$143.68

На руський еміграційний дім.

Оголошено в ч. 15-ім 338.75
Бр. сьв. Володимира від. Р. Н. С. 108 в Нью Йорку 25.00
Й. Сенюк, Cardiff, Alta, Canada 2.00

Разом \$365.75

NEW YORK, N. Y. Тов. Запорожська Січ, від. 117 повідомляє усіх своїх членів, що надзвичайний мітинг в дуже важній справі відбуде ся в п'ятницю, дня 17-го с. м. о год. 8-й веч. під ч. 46 Ave A. Неявивши ся член заплатить 50 цнт. кари. Нових членів приймати ся буде без вступного.

А. Цурковський, сер

ВЕЛИКИЙ ВІДЧИТ.

устроє тов. гімн. „Гайдамаки“ з Нью Йорку, заходом Братства „Пресвь. Тройці“ в Брукліні, в талі під ч. 76 North 6 Str., Вгооклуд, N. Y. В неділю 19. Цвітня 1908 о 6-й годині вечером. Вступ від особи то центів. При тій спосібности відбуде ся також утворене бруклінсько-руської Чистальні.

Комітет.

ПЕРШІЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ Товариства „Просвьіта“ відбуде ся в суботу дня 23. Мая 1908 р. в Ліберті Гал ч. 255—263 Е. Гаустон Стр. Дохід призначений на Бібліотеку Тов. Просвьіти. Початок о год. 7. вечер. Вступ 25 ц. На сей баль запрашає Русинів з Нью Йорку і околиці

Комітет.

ОГОЛОШЕНЄ.

New York, N. Y. Тов. Тисмениця від. 144 подає до відомости всім своїм членам, що місячний мітинг відбуде ся в суботу дня 18. Априля 1908 р. під числом 107½ Е. 8 Str. New York, N. Y. „Кождий член без винятку мусить явитись на мітинг бо суть важні справи до залагодження. Не явивши ся член підлягає карі грошевій.

Іван Коцний, секр.

ДЕ Є

Івась Матвієвич або Антонів, родом з села Долів, пов. Вібрка, Галичина. Хтоб о нїм що знав, або він сам, просить ся зголосити се на адресу:

M. Nyznykewych,
530 E. 18th Str., New York City.

Заява!

Заявляє ся всім н. п. Секретарям відділів Р. Н. Союзу, щоби не прислали нововступивших членів до Редакції, тільки до Голов. Уряду, бо з того виходить так, що члени нові, надіслані до Редакції від місцевих секретарів, виписує ся їх і висилає ся їм газету, а гол. Уряд при кінці кожного місяця присилає загальний спис зі всіх відділів нових членів і тоді такий член є два рази виписаний і по два числа газети дістає.

До Редакції належить ише присилати зміни адресів і членів тих, котрі через яку небудь помилку не отримують газети, а виказ нових членів тільки до Гол. Уряду Р. Н. С.

Редакція.

Христос Воскресе!

Кольорові посткарти, признані на Великдень, окрашені вишивками, 5 штук: Писанки в колесі, Писанки в кошику, Стіл зі св'яченим, Будителі України: Шевченко, Шашкевич і Котляревський, Писанка з гербом. Ціна 25 центів. — Замовленя з гришми посилайте на адресу: RUSKA KNYHARNIA, 404 Broadway, Scranton, Pa.

Для

руських парохій!

В друкарні „Свободи“ можна дістати конверти написом: Воскресний дар на церкв. Конверти суть окрашені гарним образом Воскресенія Христового. Ціна 1000 конверт \$5.00. Адресувати належить:

R. Publ. & Exchange Co.
184 Hudson Str.
New York, N. Y.

УНИВАЮЧІ ТЮТЮН.

Золота годичка і ланцюжок, гарантований на 20 літ, вартості 23 долари. Таку годичку дамо кождому, хто поможе нам ровновсюдиновати наш пайлітисної якості тютюп. Ва можете легко розпродати тютюну ва 6 доларів між наших приятелів і аа те дістанете даром сю гарну годичку.

Подайте нам свою вправну адресу. EUROPEAN TOBACCO CO. 33 Leonard Str., Dep. 51, W. New York, NY.

Лев Мартович.

Смертельна справа.

I.

На правибори в селі Тупівцях прийшов лиш війт і сім радних, бо в селі навіть ніхто й не розумів, що воно таке ті вибори й до чого вони.

Зачало ся голосованє. Комісар став викликати правиборців по імені:

- Війт, Іван Дишлюк, на кого голосуєте?
- На себе — відповів війт.
- Петро Підшва, на кого?
- На себе — відповів високий і плечистий мужик.
- Семен Крук, на кого?
- На себе — відповів присадкуватий радний у розчінканий сорочці.

- Грицько Хаврій, на кого?
- На себе — відповів старенький сивий дідусь.

Сей на себе, той на себе, кождий на себе.

— Чи ви, люди, подуріли, чи що вам таке — кричав комісар. Радні мовчали і дивили ся сердито один на другого.

Адже всі не можете бути виборцями, бо ваше село дає лиш одного — переконував комісар. — Виберіть війта. Він був кождих виборів виборцем тай тепер може бути. Що-ж ви маєте проти него?

На се обізвав ся з кута присадкуватий Семен Крук:

— Не хочемо війта. Він уже доста наїв ся тих десятків, що брав за голос. Нехай пустить і другого. Нехай би й другий собі заробив.

- Може другий борше потребує, як війт — додав старенький.
- Яке я допоміг ся тими деятами? — сказав війт.

— Але Мошко казав, що сих виборів по пятьдесят за голос — обізвав ся Підшва.

— Довідали ся найясніші пани, що варід дуже бідусь тай світила канцелярія хоче народови допомогти — сказав побожно старенький сивий радний тай поклонив ся низенько комісареві.

Були би мабуть не покінчили ся тупівські правибори, як би Петро Підшва не з'єднав собі три голоси.

Він обіцяв присадкуватому клинчик на отаву, а старенькому тихцем поминув дати пятаку. Підшвів родич, коли переконував ся, що за Підшовою два голоси, згодив ся й собі поперти его. А комісар натис на війта, щоби також голосував на Підшву.

Оттак настав виборцем Петро Підшва.

На відхіднім наказував ему комісар:

— А уважайте, Підшво, що перед голосованєм маєте зголосити ся до ради повітової; там напишуть вам, на кого голосуєте. Бо то є два кандидати.

Петро Підшва чував ся в потилицю, тай натякав, що за двох кандидатів здало ся-б повисшити платню, та війт заперечив ему:

— З паном комісаром нема торгу — сказав він, як уже старий, бувалий у таких справах — бо то в радї повітової платять.

А старенький навчав побожно Підшву:

— То, вважаєте, куме, що панська ласка тай цісарський параграф. Так має бути.

Та через кілька днів пішла чутка по селі, що за голос не вільно брати гроші, бо то зрада. Про се звідали ся тупівські люди в сусіднім селі на вічу. Те віче так їм сподобало ся, що вони постановили й собі скликати такі збори на неділю.

На віче призначили Грицеву стодолу тай зараз таки збили там із дощок підвисшенє, а війт дав на те підвисшенє свій стіл.

II.

У неділю з полудня була Грицева стодола битком набита. Зійшли ся майже цілі Тупівці тай приходило де кілька сторонських людей.

Найліпше вподобала ся промова одного сторонського селянина, середнього росту, вже старшого, та дуже жвавого. Він був у короткій сардачині тай у постолі. Сей бесідник так говорив:

— Братя — каже — ми сторонські люди та не прийшли до вас ні пити, ні їсти, але того прийшли, аби враз із вами погадати над нашою нуждою.

Сими словами заставив бесідник людей, аби уважно слухали.

— Братя — говорив далі — я не вмію красиво промовляти, але вповім вам таку ніби казку. Погадаймо собі, що в якогось господаря стояли на стайні кін, від і ослик. Та кін раз каже до ослика: Видиш, який я гладкий й складний, де-ж мені двигати тягарі, коли мені яло ся у колясці брикати. А ти — каже — осле вухатий, неповоротний, тобі таки призначено вже з роду, аби ся двигав тягарі. Отож — каже — твигай. Ослик пристав. Та не доста, що з коня приймив на себе тягарі, але ще й з вола. А проте однак той господар найгіршою пашею годував ослика.

Але той ослик та ніби якось до господаря й каже: Доки ти — каже — надсаджуватимеш мене роботою тай доки мене так огидно годуватимеш? А господар каже: До смерти. А ослик ніби знов до господаря: А по мой-же — каже — смерти що буде? А що-ж би — каже господар — он у мене на стайні твої ослятка, то вони — каже — по твоїй смерті робитимуть отак, як і ти.

— Братя наші наймиїші, скажім собі тепер, чи з руським хлопом не так само, як з тим осликом, який на всіх працює, та за те голодує і в додатку бере буки?

Люди дуже зацікавили ся а бесідник говорив далі:

— Тай нам пани кажуть, що їм лиш яло ся в палацах сидіти, а нашим чорним рукам призначено ціпком махати. Ото-ж позабирали ми тягарі з великих панів та з панської дрібноти. А панська дрібнота — то ніби міські панки тай жиди, що й їх не один жучок не, але вони від тяжкої роботи тікають та шукають лекшинки. А за ту тяжку роботу ми й їсти не маємо що.

Люди тишили ся слухаючи.

— Скажу вам ще — говорив далі бесідник — що воно таке ті посли тай що се тота рада, де вони сходять ся.

— Погадаймо собі, що серед дуже далеких і великих морів стоїть малий островець. Ніхто з нас не годен туди зайти тай ніхто не може відтіля до нас дістати ся. А на тім острівці лиш село: порядкує ним громадська рада. Понад ту раду нема вже нікого вищого, ані старшого: вона надає всі права, вона й суд і весь уряд. Але живуть у тім селі мужики тай десять циганів. Що мужики на хліб зароблять, то циган, або заробить на ковальстві, або заворожить, або вкраде, або таки серед опівночі на розхідній дорозі зрабує. Так мужики мали господарство, а цигани гроші вишакровані і зрабовані хлопам.

— Але прийшло ся, настали вибори до громадської ради. А

радних було шість. Цигани метнули ся поміж господарів, уткнули кождому гроші в руки: давай голос на мене. Тай вибрали мужики до ради самих циганів. Зійшли ся циганські радні тай стали радити. Аж один каже: — Що ми маємо для мужиків вигоду робити? Настановім собі таке право, що буде вигідне для нас. Цигани послухали тай настановили таке право: Ми — каже — люди вільні; у нас кождому воля красна, рабувати і розбивати. А хто би — каже — важив ся злодій зупиняти, то злодій має право такого забити й кари за те не має ніякої. О таке вийшло циганське право.

Люди сьміяли ся, а бесідник говорив далі:

— Найстарша рада над усіма урядами є в Відні тай ми туди посилаємо послів. Як би ми там вислали самих злодіїв, то наколи би до нашої комори злодій підкрав ся, ми би мусіли частувати злодія смаженою солонинною тай поставити око горівки, а відтак відвезти йому крадене добро своїм возом, щоби злодій не подивив ся.

— Але ми там посилаємо панів, тай тому панам гаразд веде ся, а нам кривда. Та коли би ми післи мужицьких радних, вийшло би право для всіх рівне.

Люди загомоніли, бо се їм дуже припало до серця. Бесідник підждав, аж грохи гомін уняв ся й говорив далі:

— Братя — каже — зачекайте, я зараз скінчу, лише ще скажу слово до того, хто бере гроші за голос тай до того, хто боїть ся з нами голосувати. — Ти, брате, возмеш гроші за голос, тай здає ся тобі, що грохи запоможеш ся. Але ти вибрав послом пана, твого найлютішого ворога. Пан скине що тяжкий податок зі своїх плечей та поставит на твої. Тай зрабують у тебе порося, в сусіда корову, в брата кожух, а в сестри ялівку. Відобють собі на тобі, на твоїй громаді, ще й твою громаду і твій край зрабують. Маєш чистий рахунок.

При сім слові приступив присяжний до Петра Підшви, торкнув його під бік, тай каже: „А видите, куме, куда воно йде?”

А ти, брате, — говорив бесідник — що боїш ся на нашого кандидата голосувати, коби ти так бояв ся до коршми зайти. Там тобі вирвуть монетку з грішми, око підобють, чупер вимчуть, а може ще й голову провалять. Але я не видів, аби ти сего налякав ся тай бояв ся другий раз до коршми зайти. Як мені скаже урядник із міста, що боїть ся, то я йому повірю. Бо в него золотий ковнір і три зьвізди. Не послушає старшого, зьвізди відотнуть, ковнір відпорять тай — уже простий чоловік. Але я, мужик, чого я маю бояти ся? З мужика мене ніхто на цигана не скине, а вже нисшого нема. Хоч би мене й сажено помазав, то я обмлю ся тай однаковий.

— Аж сей чоловік розповів на вираз — загудів голос із під землі.

Всі налякали ся.

Тимчасом на підвисшеню зараз перед бесідниками заскрипіла одна дошка і здоймила ся до гори, а з під неї витарабанив ся війт, Іван Дишлюк. Обтріпав поли сардака, розгорнув чупер пальцями тай каже:

— Я бояв ся старости тай хотів сегодня виїхати з села, щоби не бути з вами. Але дуже мене скортіло послухати. То-ж я сковав ся під дошки, аби не донесло ся до старости, що я був на вічу. Та тепер нехай мене скине з мужика, як годен!

Збори реготали ся.

III.

По вічу зібрали ся радні до громадської канцелярії, щоби наказати Петрові Підшві, куда має голосувати. Семен Крук зрік ся кошовиці, а старенький пятаки. Петро Підшва вислухав наказу тай каже:

— То все правда, що ви кажете, але чого воно саме мене найшло. Кожний брав гроші за голос, лиш я перший маю за дурно.

За ним обстав присадкуватий Семен Крук:

— Підшві кривда — сказав — даймо йому з бюджету пятаку. Радні згодили ся.

Але старенький не вірив Підшві:

— Ану-ж — каже — возьме пятаку та ще злакомить ся на ту п'ятьдесятку?

— Тоді его вбємо! — сказав присадкуватий.

— Добре — згодив ся Підшва — убийте!

— Тай утопити би — сказав побожно старенький — бо він дуже сильний та жилявий хлоп; его тяжко вбити. Я ще тямлю его небиличка тата: три рази забивали, а він усе оживав.

— Утопіть — годив ся Підшва. — Як буду йти до голосованя, приставте до мене хлопа з булавою. Скоро продам голос, нехай мене над річкою на скалі потягне булавою позауш та лиш отуда зсуну ся в глибину.

Семен Крук обібрав ся супроводжати з булавою Підшву. Але старенькому повіділо ся й се за мало:

— Він дужий хлоп — говорив побожно до Крука — він тебе зможе. На таке діло треба вас двох.

— То най йдуть також присяжний, кум Юрко — запропонував Підшва.

Така була нарада тай таки так і стало ся.

В суботу рано позабирали собі Семен Крук і присяжний тяжкі грабові булави і пігнали Петра Підшву наперед себе до міста до голосованя. Дорогою зробило ся присяжному жаль свого кума тай того пішов поруч із ним та зачав балакати. А присадкуватий Семен Крук не попускав нічо, лиш йшов з заду й не обзивав ся.

Як прийшли понад річку, всі три неначе змовили ся: зійшли з дороги на право й стали на березі. Се була обривиста висока скала з білого каменя. Під тою скалою не плала, але таки тікала бистра гірська річка. Над нею висіла смечка, держачи ся корінем вершка скали. Другий беріг був покритий густим молодим лісом.

З під ніг виривались малі камінчики, тріскали по скалі, стручувати більші камінці й бовтали воду.

— Отут смерти пожиєш! — сказав присадкуватий до Підшви. Підшва не обзивав ся, за него відповів присяжний:

— Дасть Бог, що все піде гаразд!

Розуміє ся, що в місті не пустили Підшву до повітової ради, де плачено за голос. Відвели його до будинку староства, бо там відбувало ся голосованє. Підшва пішов до середини, а ті два сперли ся на булави тай терпеливо ждали.

Як Петро Підшва віддав свій голос, прийшов перед старосту тай каже:

— Прошу пана старости, дайте мені карточку з печаткою, що я голосував на руського кандидата.

Староста аж губи закусив із лютоści. Коли би так не було більше людей, був би бив Підшву. Бо мав три причини до злости. Перша, що вибори взагалі эле для него виходили; друга, що тупівський виборець перейшов до опозиції, а третя, що той виборець мав ще відвагу так безлично до него промовляти.

Але Підшва наставав:

— Давайте карточку з печаткою.

— Що ти плетеш якісь небилиці! — крикнув староста.

— Прошу пана старости — говорив Підшва покійно, але вперто — се не є жадні небилиці, се смертельна справа. Мені треба карточку з печаткою, бо мене вбють.

— Варят! — крикнув староста й утік до другої кімнати.

Підшва за ним. Уже ловив рукою за замок, але здержав его якийсь піп.

— Заждіть, ми вам дамо карточку.

Написав карточку, підписав ся та подав іще одному попову до підпису. Але Підшва конче хотів печатки. Взяли відпитувати; найшов ся один панок, що мав печатку зі своїм іменем. То Підшва взяв її вруки, виніс на двір і дав присяжному.

— Осьде знак, як я голосував.

Підшва і прибіли на карточку.

Присяжний обзиравав картку з обох боків, подав Крукови, а сей так само обзирає.

— Треба дати до трьох разів прочитати — сказав Крук, бо з них жаден не був письменний.

Стали собі коло тверий і вважали хто виходить. Побачили попа. „Прочитайте”. Прочитав. Трафили на мужика письменного і той прочитав.

— Тепер ходім на місто, пошукаємо письменної дитини. Дитина скаже найвірнішу правду — сказав присадкуватий, бо ще не був певний, чи не було якої змови.

Пішли на місто, надибали малого школярика з торбиною на плечах.

— Чикай, щось маємо сказати! — кликали его.

Школярик налякав ся трьох мужиків і почав утікати.

— Хлопче, хлопчику, — кричав і біг за ним присадкуватий — чикай! мама кличуть! щось дають!

Школярик став. Вони прийшли д'нему тай подали картку.

„Прочитай”. Школярик читав складами: „Пе-тро Пі-до-шва го-ло-су-вав на ру-сько-го кан-ди-да-та”.

Підшва відоткнув. Подякували школяреви й пішли.

— А що? — обізвав ся Підшва — шкода було двигати булаву.

— Е! хто знає, як би без неї було? — сказав присадкуватий тай розпочав приятельську гутірку.

Ніби й не приключило ся нічо прикрє між ними.

Ври, да м'єру знай!...

(„Св'єтови” в альбом.)

Відгук виборів до галацького союму знайшов місце і в шпальтах „Нового Времени” (російська часопись) в формі наскрізь брехливої і баламутної кореспонденції якогось „Земляка”. Сю кореспонденцію поквално передруковав нап „Св'єтъ” та нуже лакувати на всі заставки. Сі вибори, як пише „Св'єтъ”, „дали доказательство живучести русского духа въ Подъяремной Руси...” Чи се не є часом велика самообмана „русских людей”? Пригляньмо ся тій живучости...

З загальної суми 8.700 голосів відданих дня 25 лютого при виборах з курії сільських громад в 46-ох повітах Східної Галичини, мимо всіх надужит і правиборчих обманств, по визше 3.500 то є 40.2 процент голосів впадо на українсько народних кандидатів, між тим, як попірані через правительственну польську сторону москвофіли придбали ледво 1.500 то є 17.7 процент голосів (Поляки дістали 3.700 голосів, то є 40.3 процент гол. з загальної суми). Від москвофільських голосів значну часть належало ще відчислити на правительственно-польські голоси як се покаже ся далі. А чи сих мізерних та не зовсім чистих 17.7 процент голосів, се є доказ „живучести”?.. Можливо — однак ми ві крихти не завидуємо москвофілам такої „живучести”.

Ми признаєм, що наш народ не здобув при послідних виборах стілько польських мандатів, скільки йому не лиш по закону, але і по справдішній силі його політичного осьвідомлення належало ся, однак причин сего треба глядати не в „живучести” „русского духа”, але в першій ряді в обмеженості виборчого права та посередности виборів, що уможливило політичним урядникам усякі лаїдацтва і надужитя та фальшованя виборчих результатів а в другім ряді виборчому союзови відступників нашої народної ідеї (москвофілів) з відвічними гнобителями нашого народа — польською шляхтою.

Піше ся даліше: „москвофіли выбрали при самих невяроятных притиснениях со стороны областных властей, покровительствовавших повсюду Украинофилам, десять своих депутатов”. Тут що ні слово, то нахабна брехня. Пригляньмо ся, кому властиво помагала Поляки. В повіті Броди кандидовав нац. дем. Корнеля, а зі сторони москвоф. Др. В. О. Дудикевич, „имя которого въ Галицкой Руси мало чьм меньше популярно отъ того, якъ колісь було имя о. Ів. Наумовича”. Голосувало 234, Дудикевич дістав 181 г. Корнеля 53. Се значить, що всі голоси, якими розпоряджали Поляки в тім повіті, впали на „російського амбасадора”. Чи треба яснійшого задокументованя польско-російської згоди, та відповіди: хто кому помагав?..

В Косівщині, мимо того, що канд. радикальної партії Юра Соломійчук дістав 85 голосів вийшов послом москв. Іван Трач, який дістав лиш 81 голосів а то завдяки лише тій штуді, що польський староста (Заграднік) від 5-ох виборців які хотіли віддати свої голоси на Соломійчука, не відобрав голосів, і в сей спосіб допоміг москвофілови перейти. І кому помагали Польські шляхтичі, кого „покровительствовали”? — Проти сего вибору внесено

„SWOBODA“

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly
published every Thursday at
234 Hudson St., New York, N. Y.

Published by
Ruth. Publishing & Exchange Co

Anth. Curkowskyj, editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on
application.

Entered as second-class matter
December 21, 1906 at the post
office at New York, N. Y. under
the Act of Congress of March 3,
1879

„Свобода“

Щотижневий для руского народа в
Америці і орган „Р. Н. Союзу“,
виходить що тижня в Четвер і
коштує:

в Америці на 12 місяців... \$2.00
по стар. краю на 12 місяців \$2.00
в Америці на 6 місяців... \$1.00

Оплатувати газету треба все-
гда в гори.

Гроші треба посилати в ре-
дакцію листом, або через
експресовий, або поштовий по-
рядок (money order). Money
order, то є карточку, котру дста-
єте від почтара або агента на
експресовій офісі, пішлить нам,
і без того ми не годні гроший
дстати.

Адрес:
„SWOBODA“
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби его адрес змі-
няти мусить подати нам, крім
нового, також свій старий адрес.

**Під строгий розсудок
Русинів з розумом і
серцем.**

Простіть, дорогі брати
Американської Руси, котрі
схочете прочитати тих кіль-
ка стрічок моєї рефлексії
на теперішній стан руско-
американського народа і
его церкви, простіть Ви
Всех. отці духовні, нова-
жани учителі народні, чес-
ні купці, салюністи, май-
нери, легри та всяка чесна
душа руска, що я відзиваю
ся до вас сею дорогою.
Я не хочу бути учителем
для Вас, або показати ся
перед Вами ученостію, по-
вагою науковою, борона
Боже — я хочу щоби кож-
дий хто почуває ся сином-
детаном великого, але сот-
нями літ закріпощеного,
обдертого зі всіх Божих і
людських прав, пригнобле-
ного, бідного, народа рус-
кого, щоби кожде щире
руске серце застановило ся
над положенем одної, ма-
ленької частини того наро-
да проживаючого на воль-
ній землі Американській,
та розваживши чи так має
бути, як оно есть з нами
днеска. — Если зле е, по-
винно інакше бути — най-
кожде щире серце скаже:
досить крамоли — досить
братобійчої бори — если
не хочемо пропасти з лиця
землі перед часом!! Не су-
дїть мене брати мої з моїх
слів — бо дух бодр — плоть
же немічна — годї словом
сказати того всего, що
серце бажає — а що душа

чує. Я говорю сердцем. для
котрого за мало на землі
слів.

Сумне то прикре, до глу-
бини душі болоче, если
річ ясну і чисту і свьату,
підняту з найвищим жа-
ром одушевлення і жертви,
безмислїстї, простадтво
чи злєба плюгавитї, окру-
жає підозрінєм, обкине его
болотом погорди і ненави-
сти силє ся убити лише
тому, бо розвиваючи ся
гарно була бы за красна.
Ми, Русини, оригінальний
собі та при тїм дуже ціка-
вий народець; ми не люби-
мо краси свого рідного, от-
хотби звучної нашої русь-
кої мови, богатої в термінах,
звучність, співучість, м'я-
кість, не хочемо розцвїту
тої милозвучної бесїди, мо-
гучости свого рідного на-
рода, бо любити такі річи
не єсть у вдачі нашої рус-
кої заскоружлої натури; най-
другі народи величають
все що їх рідне, ми, Руси-
ни, уміємо їм помочи на-
вїть до величання чужого! —
За те ми Русини, возлюб-
ли цілим серцем і цілою
нашою широкою натурою:
сварку, лайку, безпримір-
не простадтво. Партії, і то
многі, багдлузді партії
суть девізою рускої нату-
ри так високо нами цїне-
ною, що ми в засліплєній
любові до тої девізи на-
глум собі самим утворили
приповідку (пословицю): де
є двох Русинів там є три
партії!! Не йдучи далеко
вознім під увагу одну час-
тину [нашого руского ха-
рактеру, руску мову: Тих
котрі полюбили цілою си-
лою своєї горячої патріот-
ичної душі рідну мову,
назвали рускі партії кожда
по своему: радикалами, со-
ціялістами, кудофостими
фонетиками, перевертнями,
зрадниками — сепаратис-
тами та Бог не знає якими
ще назвами (партія Русско-
Американського Вістника) За
те кожда з партії руских
звикала називати себе: „ши-
ро русская“ партія, дарма
що та „широ русская“ пар-
тія видає свої органи не
рускою мовою, от на-
примір „широ русский“
Американський Вістник
друкує ся для „широ рус-
ских“ своїх предплатників
по еловінськи!! Такої
штуки не може доказати
иный культурний нарід,
хїба надкультурники „ши-
ро русскі“ редактори сло-
віньского „рус. Ам. Вістни-
ка“. От чому то ми Руси-
ни оригінальний цікавий
собі народець!! Наведу ко-
роткий але вельми характе-
ристичний случай: Дня 5
цвїтня 1908. всїх я на кар-
ту в McAdoo Pa в напрямі
до Hazleton, та став роз-
говорювати з одним робіт-
ником, в котрім пізнав Ру-
сина. Мій товариш говорив
досить пєправно по руски;
зацікавлений так самим то-
варішем подорожи, як і
русским говором, спитав я
его з котрих він сторін зі
старого краю — „З угор-
ської“ відповїдає; — алеж бо
Ви дуже красно говорите
по руски — „я“, говорить
мій товариш, приїхавши до
Америки не розумів по

руски, дома розмовляв по
словінськи, в столиці по
мадярськи і словінськи, а
з превелебним паном так
само! бо я, каже добре ору-
дукую обома (чужими) мова-
ми — аж в Америці вїйшов
ся я в галицкими Русина-
ми, (кажіть поляками, не-
рериваю товаришова „по-
сер! посер! поляки не те що
Русини!“ відпаляю мені спів-
бесїдник і подивив ся на
мене з під лоба) отже я
від галицких Русинів на-
учив ся рідної мови!! Перед
моїми очима душевними
появили ся довжєзні шпаль-
ти „Рус. Ам. Вістника“
з наголовками: Ukrainse
Otroctwo, cudne prostedky
Ukraincow, Opastna staro-
krajowa polityka Ukraincow
та відразу стало мені ясно
о що річ ходить. Дїйсно
„opastna polityka“!! скоро
угорський Русин научив ся
своїй матерної мови, нау-
чить ся і письма, а скоро
закушає письма, скоче до-
ходити правди, а тогди
вже буде запїзно страшати
„zakusamy Ukraincow“. Я
мав случай почути на себе
назву „lytwun“ і то від
Русина, котрий пізнішє
дуже жалував свого виска-
зу! розуміє ся, що то був
угорський Русин вже за зда-
легідь поучений о галицким
свьященнику!! Так! чи не
оригінальний не цікавий
ми собі народець?! В Аме-
риці на звиз 400.000 Ру-
синів єсть до 9 партії бо
приміром Гладиковий „Пос-
туп“ має також свою пар-
тію, так само як і „Прав-
да“ і т. д. і т. д. Майже на
кождім плеїзі є три церкви
з трома рускими свьяще-
никами „fagamy“, три ре-
лігійні організації одного і
того самого народа! дарма
що кожда з них в довгах
по уха! В. St. Clair галиц-
ка парохія має 60 родин,
угорська 70, православна
повстала з відпадків обох
попередних церков аж 8
родан!! І хто скаже мені,
що ми не цікавий собі на-
родець?! На кождім поли-
ми, Русини, розбиті на ато-
ми, зруйновані матеріаль-
но, слабї морально, чекає-
мо лише свого часу, коли
над нашим політично ре-
лігійним трупом закроче
чорний ворон не умолюї
судьби неждарних до життя
народів! В 12 числі Рус. Ам.
Вістника читаю, що рус-
кий нарід робить (хоче ро-
бити) знов одєн крок напе-
лед до своєї раз витиченої
мети — релігійно-економі-
чно-політичної смерті. В тїм
числі органу рус. кат.
брацтв американських цер-
квей стоїть виразно: з га-
личинами зірвати!! інакше
на жите і смерть файтува-
ти ся. Чиж не оригіналь-
ний і не цікавий ми собі
народець?! Грабарі з лона-
тами, джаганями руского
народа, патріоти з Р. А.
Вістника готові копати грїб
свому народови, роз'єдна-
ний, розсипаний, здеоргані-
зований руский нарід кли-
чуть на свою власну триз-
ну. Незабаром пропєсе ся
клич Р. А. Вістника по ці-
лій американській Руси:
Угроский народе хапай
за віж, револьвер, що по-

падає в руки — та гони га-
личкий нарід з церкви, бо
chodza velka opastnose на
угро руский народ зо stran-
ky gadukałow Ukraincow!! і
знов зачне ся борба, і знов
процєса о fagu, о церкви, і
знова засїють ся плеїзи
новими церквами бо брат
подїлять ся від брата, Ру-
син відділит ся від Руси-
на і знов піїде політика
атраєня, юлженя, тровленє
брата на брата а тогди
Русь американська стане
вже над самим гробом сво-
ей екзистєнції! Кождий жи-
ючий політично нарід, має
у своїм нутрі партії і без-
партії нема політичного
життя — але якж то вели-
чєзна пропасть є поміж
партіями иньших народів а
партіями народа руского.
Партії других народів пе-
ребігають ся в достижєню
до всїлїної цілому наро-
дови мети, у нас перебіга-
ють ся партії в шкядьова-
ню, ганьблєню себе самих
і свого народа! Чи оригі-
нальний і не цікавий ми
собі народець?! Образом
політичної душі даного на-
рода суть органи (новинки)
того народа. До якого сте-
пеня одичія посушили ся
органи (прєса) рус. ам. на-
рода, переконає ся кождий
взявши в руки Рус. Ам.
Вістник. Там, в тїм католиц-
ким на церковних брацтвах
опєртїм і церковними бра-
цтвами підтримуванім ор-
гані читає ся в кождім числі,
на кождій сторони напади на
першого рус. кат. єпископа
в Америці, називає ся его
без жадних даних доказів,
от так єсбї, по бабєски, по
просту запроданцем, зрад-
ником, ворогом руского
народа, поляком, єзуїтом,
мадаром, українцем і т. д.
без кінця всїлякими єпіте-
тами! Так много а так, без
зв'язи, без змислу та льо-
гіки говорить ся в тїм ор-
гані, що приходить ся не
раз не два запитати: чи ті,
що подібні річи друкують
і розсилають своему народо-
ви до читаня, суть при-
здорних змислах, бо робле-
не чоловіка від разу за єд-
ним почерком пера рівно-
часно і українцем і мадя-
ром і поляком і українцем,
ніхто на серію не возьме,
хїба скаже: голота без
умна тай тільки!! Пише
ся дальше в тїм самім ор-
гані на свьященників і га-
личких і угорських і то на
таких, що найщирїше ду-
мають і мають найяснїше
витичєну мету:

Одні — галицкі називає
ся там радикалами, соція-
лістами, гайдамаками, дру-
гих, щоби з першими не
помішати, petolizawcamy,
безхарактерними! Скажіть,
добрі люде, де має „Віст-
ник оправданє, де данї, де
факта на таку відвагу чер-
нити передових людей та-
кой свого народа, того на-
рода, котрому завдачує
свою екзистєнцію, тих, ко-
трі були перші при сотво-
реню „Соединєнія“, бо чєй-
же ясно кождому, що не
будь свьященників, не буде
і церковної організації, не
буде і брацтв, не буде тим
самим і Соединєнім брацтв!
Але то нічого не перєшка-

джає, Вістник так пише і
так повинно бути, а чи має
те, що пише, яку стїйність,
о то їм байдуже! Також і
оригінальнє! цікавє! Ви-
цвїт широкой рускої нату-
ри на fru kontry. Та і тому
ми єсьмо собі дуже оригі-
нальний і цікавий народець!
Переходячи всї руско аме-
риканські часосєси по ме-
рядку, Богом і правдою
треба сказати, що всї они
з малими винятками не ма-
ють програми власної, не
мають ціли витиченої як
то діє ся з прєсою иньших
народів, а вже о якій єтєпї
днєвникарєскїй і не згаду-
вати.

Не єсьм пророком і не
хочу віцувати будучности
Американської Руси, але
на вський случай яка не-
будь доля стрїне его (ам.
Русь) і чи скорше чи піз-
нїйше зникне з поміж дру-
гих виємігрувавших до А-
мерики народів, чи буде
дальше яких кїлька деся-
ток лїт провадити своє
нужденнє релігійно-полі-
тичєне животїє, а вглядно
взаїмнє вїданє ся, то все
такой історія припише ко-
мусь вину так страшного
упадку амер. Руси і про-
клін народа старого краю
когось досагне хотби в
могилі! Я є певний того,
що історія народа руского
не буде шукати вини в
редакторах американської
рускої прєси, бо таких,
Богом а правдою сказавши
в значїню редакторєского
свїта у нас в Америці не
має. Чєйже жадєн письмен-
ний чоловік, а тим бїльшє
історія не назве Гладика,
Угрина, Жатковича а хоть
би батєнька о. Обушкевича
редактором, хїба карикату-
рою редакторєскою. Вина
прєте за упадок амер. Руси
не єнаде на прєєу руску
в Америці, бо єї в стислім
слова значїню „прєси“ не-
має, а за те звалить ся ці-
лим тягаром на верхну
верєтєву „сєтанку“ нашої
рус. американської суспїль-
ности, т. є. на інтєлігєнцію.

Свьященєство і горєсточ-
ка свїдєщих інтєлігєнтів на
Американській Руси відпо-
відають перед історїєю
свого народа, котра буде
їх судити так як їх найде
в їх ділах на американ-
ській Руси, як їх пізнає з
їх роботи, з їх захованя в
хвиї, коли рішило ся:
„бути або не бути амери-
канським Русинам“. — На-
рода самого історія також
не посудить, бо нарід рус-
кий витає завєїгди щирим
серцем відданих праці для
его добра одиниць і окру-
жає ті одиниць если ся
они лише де небудь поя-
влять найбільшим довірїєм,
та вглядами.

Відвїчальність за Русь:
Ам. Русь, за єї упадок,
спадає прєте на Всєх, отцїв
духовних так з Галицкої
сторони як і з Угорської, з
винятком nota bene тих
кїлєох з компанїї як Ка-
мїньскїй, Лавришин, Чопєй
et consortes tuti quantї, ко-
трі вжє за життя уплєли
собі вінець невянучої же-
слави — та на всїх ті
поважані єснї одиниць з
свїтєскої інтєлігєнції не

входячи в єство їх ванят-
стану — коби лише щиро
думали і опїнювали важ-
ність тепєрішної хвиї а-
мер. Руси. Тому щоби єсь-
мо єє явили ся оригінальним
і цікавим єсбї народом,
щоби не кляли колись на-
ших кїсток у гробі такой
нашї рїднї діти звуки чи
правнуки — щоби ми були
вільні від вського, хотайби
і найменшого закиду зї
сторони історії власного
народа а тим сам і нас
самих я осмїляю ся зро-
бити єсь яку пропозицію:

1) Скликати конгрєс всїх
характерних єсних робіт-
ників на народній ниві об-
межений на запрошеня і
то можливо в найкоротшїм
часї зараз по великодних
свьятах. Кождий свьящен-
ник боячий ся суду свїта
і не ходячий на совїт не-
чєстивих, мїг би зі своєю
парохії взяти зі собою на
згаданий конгрєс кїлєох
наймудрїйших а і найщирї-
їйших людїй і найвпли-
вовїйших парохїян. 2) По-
ки що завязати комїтет,
котрий занявбї ся виготов-
ленєм програм, видруко-
ванєм запросин, означєнєм
дня, місця і години кон-
грєсу. Periculum in mora
ergo caveant consules ne
aliquid detrimentum fiat
r. p. —

McAdoo, Pa. 7. VII. 1908.
Олекса Пристаєк.

Образець з Нью-Йорку.

Ві второк вєчером дня
7-го с. м. головними ули-
цями міста Нью-Йорку пли-
ла величєзна демонструюча
маса безробітних. Прєтягом
кїлєох годин, на просто-
рони пару миль, на якій
відбувала ся демонстрація,
була усьяка комунікація
счинєна. Вози і піхотинці,
які спїшили за своїми ба-
несами, мусїли накладати
великанськї простори доро-
ги, щоб обминуть єю че-
репону.

І маса демонструючих
була далеко численнїйша,
як в памятну суботу на
Юніон Сквер. Була менче
спокїйна, менче карна, та й
над нею уносив ся пєкол-
ний крик і гамір. І коли
демонстрантами на Юніон
Сквер були люди, що пи-
тали роботи, жадали роботи,
плакали за роботою, блага-
ли найтяжшої, найчорнїй-
шої роботи, щоб лиш зі
своїми дітьми і родинами
не здохнути з голоду, —
то демонстранти ві второк
були — правда — також
безробітні, однак такі, що
старають ся як найдальше
від усьякої роботи утїчи, які
зовсїм не хочуть працю-
вати.

Також незвичайно чисель-
на поліція знайшла ся на
місци та й навіть коман-
дант був той сам, що в
суботу, на Юніон Сквер.

І диво!... Мимо паруго-
динної перєрви вської ко-
мунікації, мимо пєкольного
крику і галасу демонстру-
ючих, не піднесла ся тепєр-
ні одна поліцєйська палка,
як єє було на Юніон Сквер.
Мимо криків і галабурд не
вїжджали і не топтали

тепер поліцейські коні демонстрантів, не розганяли їх більше. Навіть сильвійний від конституції поліцейський комісар не морщив своїх грізних бров. Не було також бомб. І без найменшої перепони пліла повинь демонструючих безробітних, які однак не хочуть і чути про ніяку роботу...

І чому така нараз відмінна? Чому поліція так нагло відміняла свою тактику? Чому?...

Таж се таке ясне!... Пречінь демонструючими не могла бути сі безробітні обдерті, на пів виголоджені нуждарі, не могли бути сі, що здахають з голоду без роботи, для яких робота є квестиєю життя, але були сі безробітні, що не хотять ніяк працювати, які роботу уважають за кару, за най більше нечесте — демонстрантами були прецінь самі міліонери. Таж се була демонстрація безробітних, які не потребують зовсім працювати, бо за них і на них мучать другі робити, се було автомобільове коросих щасливих безробітних, що належать до класу „upper ten“. Околом 1500 автомобілів, в яких сиділа сама „сметанка“ пересунуло неначе фантастична примха у сні перед очима публіки. А на чолі їхала поліція — та сама, що тоді, в суботу, на Юніон Скер розбивала палками людий лишень для того, що вони хочуть — їсти...

Вулиці і дома, кудю ішов похід, були прикрашені вінцями і хоругвами. Автомобілі, се були дійсні вежі і городи цвітів, у мори казочного світла і пахощів. Говорять, що самі цвіти коштували кількост тисяч доларів...

Того самого вечера прийшов до мене чоловік. Почорнілий, худий, вимушений. Він родом з Галичини, пару літ уже тут, має жінку і діти...

З плачем розповідав, що уже 3 дні (словами три дні) ціла його родина не мала ні кусника хліба!... Іх викинено з камениці на вулицю і не знають, де приклонити голову... І треба було бачити сі його слюзи вдячності, сей, не людський, але майже собачий погляд вдяки за се, що тільки на одну ніч дістав спомогу схоронити де діти і жінку, що тільки на пару хвилин дістав спомогу заспокоїти їх голод...

А таких у нас, в Нью Йорку, є триста тисяч!... Триста тисяч голодарів, що по вулицях мруть з голоду — а там знова сотки тисяч обкипілих кровію доларів, викинутих, щоб на пару мінут вдоволити примху.

І мимоволі етикає ся кулак — а уста шепчуть: „і не веда нас во ієкушеніє...“

Харлампій Черепаша.

3 України.

Про українську мову в школах.

Українські послы російської думи здобули ся на вельми важне домагане, щоби ввести українську мову до науки в народних школах по всій Україні. Задля того виготовили они заяву себ то внесене, яке подали до думи.

Основа сеї заяви ось така: Трийцять три депутати внесли в державну думу таку заяву про користуванне українською мовою в початкових школах, в тих сторонах, що заселені Українцями:

„Нижчеподписані епутати, на підставі 55 ст. заснована державної думи, вносять в думу заяву про користуванне українською мовою в початкових школах в сторонах, що заселені Українцями, і прохають державну думу, щоби сю заяву передано в комісію по народній освіті, для обміркованя отаких пунктів:

1) В місцевостях з українським населенням наука в початковій школі повинна відбуватись українською мовою, особливо з початку, з тими дітьми, що тільки-що прийшли до школи.

2) Російська мова, яко мова державна, повинна обовязково викладатись в початковій школі.

3) В початкових школах на Україні вживають ся підручники, приладжені до розуміння та життя і стану українського люду.

До заяви додано пояснюючу записку; в ній говорять ся про лихе становище народної освіти на Україні; найбільш понизилась освіта на Україні тоді, як в українських школах перестали вживати рідну мову. В XVII століті український люд дивувався чужомовцям своєю освітою, бо тоді мало не всі Українці уміли читати, вся Україна пишалась великим числом шкіл. Український люд любив школу і підтримував її, бо она була його самостійним твором, она не була такою одірваною од народу, як тепер. Щоби підняти освіту на Україні, слід вживати в школах українську мову, ту мову, що український люд нею говорить, думає нею, виявляє нею своє духовне життя.

Далі депутати покликають ся на відомих педагогів, що все вказували велику потребу викладів в українських школах українською мовою, та на заяви самих селян Українців про бажане мати свою українську школу.

Про сю заяву українських послів пише „Рідний Край“ в ч. 8. от що:

„Звістка про те, що українські послы до держ. думи внесли вже в особну комісію свою заяву 33-х, щоб у початковій нашій школі ішла наука українською мовою, повинна над-

звичайно втішити кожного свідомого Українця. Правда, заява та ще знаходить ся в початковому стані, але перше всього вже саме те, що така думка виникла між нашими послами, — було багато для кого несподіванкою дуже милою. „Правість“ послів з України була так широко вселена, — отже можна було боятись навіть ворожих відносин депутатів з Українцями до думки про українську мову в школі. А от як то кажуть — „з несподіваного часом буває сподіване“. Заяву — вложено; вона, кажуть, на черзі. Коли саме вона заявить ся в думі, як їй там поведеть ся, — се вже инша річ. Можна однак сподіватись, що повинна она пройти; особливо можна сего сподіватись після того, як пройшла з успіхом у думі справа з польською мовою в семінариях у Польщі. В татарських початкових школах уже й тепер учать по татарському. Чи вже би то ми були послідівші за всіх?!

Отже від добрих заходів послів Українців сподівались доброго наслідку. Дехто не задоволений малим обширом того, чого зажадали в своїй заяві послы Українці; — себ то, кажуть: для чого вони бажать лише самі початкової науки в українській мові? чому не бажать більше, чом не доправляють ся дальшого вжитку нашого слова в школах? На що самим так обмежувати свої бажання?!

Ми сього дорікання нашим послам не кинемо. Бажати можна й дуже багато, та що з того? — колиб ще часом не сказали на ті бажання: „отсе вже — як мед, то й ложкою“!...

До тогож, здобути права вжитку української мови хоть би й на самому першому ступні шкільної науки річ зовсім не така мала й пуста, як, може кому здає ся. Се — був би камінь у „краю угла“ нашої української шкільної науки. Се признане найпершого права ужитку рідного слова підніме його в поневерку, з ганебного затоптана. Не буде більше того несвітського становища, що є тепер, — що дитина, ледве переступаючи поріг шкільний, перше всього повинна відпирати ся, відкаснути ся від рідного слова, як від чогось негідного; вона звикне складати якусь повагу тому рідному слову. От се був би перший надто цінний здобуток. Нехай навіть перейде дитина згодом до иншої мови але та підмурівка науки рідної мови вже буде заложена в дитячій пам'яті, в дитячому самопівнянню, — і дитина тої науки не забуде.

Для учителя, — колиб українське слово було „допущено“ хотьби в найпершу групу, — се слово не-рестало бути якоюсь контрабандою: — вноб уже лунало в школі!

До всьогож з певністю можна сказати й те, що на першій здобутку справа не може стати: ступінь за ступнем — буде здобувати ся. Найтяжше — зробити перший крок.

І от се перший крок зроблено. Витасмо той крок, не поменшуючи його ваги. Колиб тільки справді здійснило ся те, що тимчасом витас в обсягу „чутюк“. Колиб здійснилось! Колиб нашим послам удадо ся перевести своє домагане, колиб воно щасливо перейшло через всі пороги на шляху своєму!...

Змаганя до введеня української мови в народних школах — проявляли ся ще й в доконституційних часах. Іменно в Чернігівському земстві за сим побивав ся дуже щиро д. Шраг, опісля голова українськ. клубу в першій думі, та не досягнув ніякого успіху.

Ми з сего боку висловлюємо щирю радість, що українські послы тепер рішили ся на таке важне діло і бажасмо їм як найкрасших успіхів. Коли рідне слово вийде до народної школи, тоді всенародня просвіта піде широко між народом, а рідне слово промостить собі перепоном вхід в середні і висші школи, а після того і в суди та уряди. Paulatim summa reputur. Отже сер-дешне помагайбіг!

Підле крутарство „царославних“.

В ч. 11 „Свѣта“ „Не свѣтскій“, т. е. батюшка царославний баламутить царяфіан православної церкви в Ньюйорку дальше тим, що їх церков не може бути записана на їх царославного єпископа, бо він не є ситізенном?

А чия амбасадор російський в Вашингтоні і конзуль російський в Нью-Йорку суть ситізеннами американськими? Ні!... А чомуж на них записана ваша церков яко на тростісів?

Пишете, що они не мають жадного права до церкви і в справі церкви не мішають ся! Но, на село ідіть людей дуряти, в глибоку Росію, але не тут в Америці! Ви ваших царяфіан ньюйорських за нич маєте, бо пишете, що они готові збунтувати ся і тому не мож їх вибрати тростісами!

Ви в стейті ньюйоркскім ввирбили умисно собі право, що ані ваш єпископ ані, батюшка, ані царяфіане не мають права ані голосу в вашій церкві, лише політичні агенти царя: амбасадор і конзуль. Ваша церков не народна, але урядова, „кадьонна“, царська, і тому всі розумні Росіяне сторонять і не належать до вашої церкви... Се не правду пишете, що аж треба бути ситізенном, аби стати тростісом. Лиш так дальше

обдурюйте нарід, а в короткім часі, підете навадо до Аляски наверхтати поган на „царославіє“. Понеже вже нестасе вам аргументів на оборону ваших підлих вчинків і зачинаете учить по „казьонному“, що дручок найліпша оборона, тож я вас перестерігаю, що в короткім часі можете самі на своїх рідних плечах почувти наслідки своєї науки себто „дручків, але не царських, але такий наших, староруских“, а тоді відхоце ся вам учить поганських „аргументів“.

Свѣтскій.

НАДІСЛАНО.

КІЄВСКАЯ ОБЩЕСТВЕННАЯ БИБЛИОТЕКА.

12. I. 1908 г.

Кіев, Крещатик 5.

Високоповажаний Добродію!

Зважаючи на те, що Київ центр і осередок українського духовного і культурного життя „Київська громадська бібліотека“, ідука на зустріч жаданням українських читачів і бажуючи задовольнити їх потреби, поставила своєю метою одкрити з початку 1908 року „Український одділ“, де повинні бути українські книжки, газети, журнали і инші видання, з особним українським каталогом. З свого боку бібліотека уже зробила заходи придбати, оскільки дозволяли матеріальні кошти, певну кількість книжок і „Український одділ“ почне функціонувати з середини січня (января) цьою 1908 року. Але, щоб як найкраще справдити свій замір, „Київська громадська бібліотека“ звертається з проханням до всіх українських письменників, редакторів, видавців, книгарів і всіх прихильників, кому дорогі інтереси української літератури і українського культурного життя, підтримати і допомогти як найповніше в організуванні „Українського одділу“ своєю працею і ласкавою участю і не одмовить, коли є змога, подарувати і прислати свої твори і видання, а також з початку 1908 року часописи — газети і журнали, по спроможі, gratis.

Всім тим, хто ласкаво згодить ся допомогти упорядкувати „Український одділ“, заздалегідь складасмо щирю сердечно подяку.

За голову Бібліотеки К. Вилоус. Керманіч українського одділа Ол. Коваленко.

Допись.

Н 63 Ст. Луїс, Мо. ...

І не довго дали дати Деслоджскі Русини на себе. Пізнали, хто є батюшка та дали непростеному гостеві „дьявілас“. Скликавши мітинг, ухвалили зирвати всяку звяз з запродажними кацапскими, та відступниками своєї гр. кат. віри. Тим, що казали: „цар православний, то чому я не православний“, показали, що „чим були наші родичі, тим і ми будемо“. Показали, що їх віра не сьміте, та що на „Правди“ і „Постуна“ обіцянки не дадуть ся так скоро звабити, показали, що „учителів та учеників“ їм не потрібно, що у них самих є свій хлопський розум.

Рівнож показав всяким „непростеном та влізливим „Русинкам“ що їх непростеної „опіки та підпори“ не потребують, вказавши їм дорогу в „дубину“. Думади запоморочені царославними агентами Русинке, що деслоджскі Русини без їх ради та проводу нічого не зроблять. Однак тамонні Русини без їх опіки скликали віче, та ухвалили: прогнати батюшку, замкнути Церкву, застановити банковий депозит, та вичити процес за невластиве посіданс. А заслугоу се на увагу тим більше, що зробили се без нічийої помочи, лиш самі. Цікавий я, що на те скажуть царславні агенти зі своїми згінниками та опікунами? Небачим як Русинке підуть їм з помочію? Єсть там також кількох, як кажуть „ні пес ні баран“, які лише чекають кінця. Але думаю, що і ті пізнають свій блуд, та лишать „царославних перекинчиків“.

Йос. Аєрс.

Где есть

Петро Паславский.

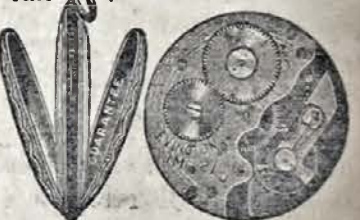
виїхав дня 8. Априля 1907 року з братом до Buffalo, N. Y. і згинув без вісти. Пошукує ево жена Анна Паславека. Хтоби о нім чув, або що знав, прошу написати на адреу:

Peter Kuczycki,

1210 Bingham Str., SS.

Pittsburg, Pa.

Сей \$20 00 Зигарок за \$5.45. This \$20 Watch for \$5.45

З виборних дамських або мужеских запущушок. Подумайте! Поднялаца оферта яка где кожд була. Жаден порядчик заклад не в снїй павідловати его. Послалася пільковити на наше право. Можете обміняти его на експресовий офіс. Порівняйте его з яким небудь другим зигарком, котрий коштує 4 рази тільки, прочитайте нашу гваранцію, а зияшючий чого сподівалисье ся, незвичайна нагода в історії зигарів, дайте експрес-агентови \$5.45 і оплати експресу. Бєлиб однак думалисье, що наша взнала неправдива, зверніть зигарок на наш кошт. Жаден процент, жаден профіт, жадні агенти, ми продаємо просто в фабриці. Величезна розпродаж уможливила нам дати Вам сю оферту, мисне як одна третя ціни, яку платять кушії, хочия продають зигарок за 20.00 доларів.

СЕЙ ЗИГАРОК ЕВІНГТОНА окладники і осередок гварантований на 20 літ. Рівний в вигляді до першого золотого зигарка, збібно вироблені окладники часто золотіють вироблені дублювані коверти, осередок вложений дозголіними камінями 3/4 плати, патентований регулятор, гарний циферблат, цілкомити випробований і ввергулований нашим вижде в фабриці. Не коштує Вам цєнта то відняти, чи се є зигарок про Вас. Лішчєнь пишіть Ваше імє, адрес і Экспрес-Офіс, а ми сьейчас вшлємо зигарок. Хочете зигарок, чому не написати? Спеціална оферта. Сєли заордерувате 5 зигарків, вшлємо Вам один зигарок і лішчшюк цілком за дармо. 7 зигарків за \$27.00 дол., а сєли пришлєте цілу суму вшлємо кудна (оден або більше) з Вашим ордером, вшлємо зигарок і лішчшюк вшлємо поштою реєстровано, ней видатж запечатені, сє значить вшлємо 30 пєт. на кождий зигарок. (16-19) NATIONAL CONSOLIDATED WATCH CO., Dept. 488 CHICAGO, ILL.

ЗАМОВЛЯЙТЕ „СВОБОДУ“! ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ „Р. Н. СОЮЗА“.

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Отець духовний „Союза“:
О. Стофан Макарь, Phone 46-12
11 May St., Ansonia, Conn.
Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1906-1908.
Председатель:
Константин Бирчів,
140 Essex St., Jersey City, N.J.
Місто-председатель:
Іван Парильяк, Terryville, Conn.
Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.
Секретар фінансовий:
Семан Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.
Секретар рекордовий:
Геодозий Лабовский,
Box 76, Jersey City, N. J.
Радні:
Т. Талпац, Shamokin, Pa.
Лев Моніа, Lansford, Pa.
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Матій Семенюк, Sayre, Pa.
С. Полівка, Hazleton, Pa.
Контрольна Комісія.
Л. Левицкий, Shenando h, Pa.
Осип Стеткевич, Shamokin, Pa.
О. Калакева,
91 S. Washington Ave. Scranton, Pa.
Головний організатор:
Семан Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союзу!

„Союз“ — одностороння русо народна організація в Америці.
Принймає членів від 1 року до 40 літ життя.
Вступне після літ.
СОЮЗ ПЛАТИТЬ:
В разі смерті члена власні „А“ (ціле посмертне) \$1000.00,
В разі смерті члена власні „Б“ (половину посмертного) \$500.00
Посмертне за жінку або мужа члена власні „А“ 400.00 дол.
Посмертне за жінку або мужа члена власні „Б“ 200.00 дол.
Посмертне за діти від 15.00 до \$300.00.
В разі утрати: а) обох очей міг або рук \$1000.00,
б) одної руки, ноги або ока \$200.00.
Сам отець родини в шпиталі божевільних, Союз платить що року родині \$150.00.
Хто хоче вступити до Союзу, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союзу.

Важне

для П. П. Секретарів Р. Н. Союзу
Повідомляю раз на все, що всі гроші належачі до каси Р. Н. Союзу, посилася так: на money order ах або чеках виписуєся ім'я Alex. Sharshon, Shamokin, Pa. Даліше так записаний money order або чек не посилаєся до Г. Лав. Касієра, а враз з виказаним до Голов. Секретаря. Головний секретар офісіє відсилає їх до Голов. Касієра.
С. Ядловский,
Голов. Секретар.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза“, кожне братство належне до „Союза“, повинно мати отсі книжки:
1) Книжку членів (Іменослов).
2) Книжку Місячних складок.
3) Книжку Касову і протоколову.
На сі книжки повинно кожне братство заслати 5 доларів до каси „Союза“

Рух

відділах Р. Н. Союзу.

JERSEY CITY, N. J. „Руский мол. Клуб пост. відд. 70. подає до відомости усім, що в місяця-цвітні і маю приймає нових членів без вступного. Голосити ся до уряду або на бр. мітінгу (в п'ятницю по 10-ім кожного місяця).
Т. Лабовский, пр.
С. Ядловский кас.,
Т. П'яцала, секр.

NEWARK, N. J. бр. св. Ів. Хрест. від. 76 подає до відомости, що річний мітінг відбуде ся дня 15 апріля с. р. о 7-ій год. вечером в гали Божького 570 Market Str. Кожний член мусить явити ся і впривнати всі свої належитости. Хто не впривнає, буде вичеркнений.
Гр. Гінда, секр.

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ

як пошукованя знакомих, оголошеня балів, представлєнь, сходін і т. п. друкує в „Свободі“ по ціні одного цента від слова за оден раз. Гроші треба присилати наперед.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЦЕРКОВ!

Принадібно та дешево можна купити всякі церковні річі: великі ікони на полотні, хоругви шовкові і прості, убраня напрестольні, підсвічники, площениці, покривала вишивані на столики і на аналогіон, стихарики, ризи і проч.
Пішіть на адресу:
R. N. K.
Box 421, Ambridge, Pa.

ПОТРЕБУЮ

старшої інтелігентної жінчини, Русинки, до заряду дому. Інформуватись на адресу:

Rev. N. Dmytrow,
Northampton, Pa.

НА ПРОДАЖ!

Кілька тисяч акрів найлучшої землі в Норд Дакоті.
Сплата на 5 літ.

За інформаціями звертатись до
V. H. Hryvnak,
Balfour, N. Dak

Заява.

Понеже сотки листів приходять до нашої адміністрації „Свободи“ і до нашої фірми банкової Ruth. Publ. & Exch. - Co. — з всякими інформаціями — д'ятого наслідокче тільки тому відповімо, хто залучить марку поштовою на відповідь.

Від Адміністрації

„Свободи“ і банкової фірми.
R. Publishing
and Exchange Co.
184 Hudson Str., N. Y.

3 сучасних Голіоцних подій.

— Ну, як спрощуєте почтенні читателі, здоров'я-лі?.. І маєтеся тепло, га? Бо мені ославлений „издатель“, гаспадин Гладик своїм „Посуватем“ так потрафив заімпонувати, що від тепер бачу ся приневолений і до свого прадідного призвиска додати два або три сьвятіших

„з“—рів, без котрих, як знова запевняє в Оліфантській „Правді“ ославлений „літерат“ безсметного „твору“ про „Попіковъ Радикаловъ“, І. Гр. Борух, не тільки уже Русь, але навіть наша рідна мова існувати не годна. Ба, навіть такі „перли“, як Борухівський папківль, недождав би ся такої „популярности“, якою подібно тішити ся тепер, колиб у нім не було з-ів, ы, й і т. д. Але полішшім н ми шан. читачі гаспадина Боруха покищо в супокую... Прийде час, у котрім побалакаємо і про його „творі“.

Капіталістичний крах ані думає як видко, з сих сторін уступати. Фабрики, котрі „пошта пувала“ перед кількома місяцями з кожним днем нібито рушають і рушають, а однак в місці, дідько-б ім табакі, стоять і стоять, так, що вже тепер навіть і найбільше консервативні елементи зачинають ся уже ворохобити...
Колісьто переходжу вулицею, аж тут якийсь „пане того“ зігнутий в „двійку“ Полячок, стиснувши кулак в сторону неба, скривлений мов би його хто муштар-лею накормив, — цідив безнастанно крізь зуби: „Ей Воже, дай добзе, бо як зробіми революціен... то!“

—Еге! Мусіла тобі, мазуре, біда уже добре доскулити, коли ти уже й Господу Богу зачинаєш відгражатись—подумав я собі. Але собаці вільно і на Господа Бога брехати, але чи потрафить його вкусити, се знова цілком, а цілком друге питання...
—Тільки ти Мазуре якийсь, не організуєш, не солідаризуєш з робітничою кастою, не освідомляєш й не лучиш з сильно з'організованими робітничими юніями, а з роззявленою губою жди аж тобі даром Господь Бог буде зсилати „готові голубці до губці“, то скорше з голоду спухнеш!... „Во хто пугає, тому буде відчинено“, говорять теологи. Але чи такої самої гадки був тоді й місцевий польський парох ка. Franciszkanin, не знаю, бо як довідуюсь, то такої в перших днях теперішнього Великого Посту, заявив з проповідальниць своїм „парафіянкам“, щоб під час теперішнього безробіття, що важніше, підчас цілого „Великого Посту“, не годувала жадна не тільки своїх „менжуф“, але й „бордингеруб“ (котра тримає) нічим, як лишень бульбою, капустою з горохом, ну, а каву або чай, яко за дорогі в сю пору спожити „віктуали“, може заступити кисле молоко, або маслянка...
— Розумієть ся, що на 4.500 замешкалих тут Поляків (вчисляю тут і тих наших Рутенців, котрі й тепер ще червоніють на саме слово — Rusin!) для шторників розпочалась тут справдішня „шастачка“, щоб могли доставити на час своїм костюмерам відповідну скількість висше спімнущих віктуалів!

Томуж і не дивота, що такої другого, чи третього дня сього „Великого Посту“, вечером, коли я, як звичайно, переглянувши пару газет, задумував уже і собі дати „нура“ під подушку, двері з тріском відчинились, — і до комнати, мов бомба, впав засапаний один, з замешкалих тут моїх знакомих, котрому судилось мешкати у тій частині міста, в котрій живуть Поляки.

Був зворушений і блідий з розчіхраним волосем на голові. Шапку мняв в руках.
— Що стало ся? — поспитав я у нього.
— Р-е-с-в-о-л-ю-ц-і-я! Війна!... — висапав, загикуючись від зворушення.
— Хто? — де?
— На Oliver, Lyman і Hampton вулиці!... — сказав таким самим голосом.
— Хто б ся?
— Мазурі. Валять ся на остро, навкруг таракотить мов в Порт Артурі підчас російсько-японської війни...
— От звичайні мазурські галабурди, також мав ти чого налякати ся! — засміяв ся я.

— Е-ге! Красні мені звичайні галабурди, коли рохкотить з револьверів аж земля стогне!... Не бітє ся! — запротестовав до бряга.

— Але деж би там знова аж так! Хтоб там міг знова так стріляти? — поспитав я здивований.
— Ба! коби то я міг знати, хто там, і кого так штурмує?... — зачав притишеним голосом наш Рутенець.

— Досить, що коли я повечерявши що Бог дав... вийшов до гори уже спати, і роздягнувшись — неясни це добре заснути, слухаю: — продовжав даліше добряга — аж тут на дворі під самісеньким моїм вікном: — Пу-пу-пу! — рах! рах! — Е-ге, думаю собі, хтось певно зі злоби так... І не прижмурив я ще знова добре очей, аж тут знова хтось: ду-ду-ду-ду по сходах на долину... і знова: р-р-а-рах! десь такої крізь дошки від „бегалів“ до когось, мов з армату. Го, го! думаю собі, а то що за кумедія... Тай відчинив тихісенько вікно, тай питаю: А хто там? — Тихо. — Хто там? питаю знова; знова нічо... Е-ге, думаю собі, то певно хазіяні зазирає з таким лоскотом двері від „бегалів“... Аж тут слухаю, знова хтось: Р-р-у-ум! рум! десь за виходком... Га! то видко не шпас, щось воно у тім є, подумав я собі, тре тікати, поки цілий! Тож зібрав ся скоренько тай приталапав сюди до вас, бо там — потемки рохкотить, що аж волосє дубом стає на голові — докінчив зворушений Рутенець.

— Знать на моїх льокаторів якась африканська джума налетіла, чи що? — відозвався слідуєчого дня до мене каменичник, коли я зайшов до нього, аби переконатись, що в дійсности було причиною учорайшої стрілянини...
— Що такого стало ся? — поспитав я у нього.

— Що стало ся? — поспитав від себе каменичник. — А ходи, подивись, кількі ті дикуни „Полендерс“ напсували марно сирій капусту і гороху поза бей-гелями! Знать подуріли, щоб так об'їдати ся, і опісля біля каменичі робити мені такий скандал! Сльбим так не ув жав на теперішній лихий час, то бим то всьо в воздух динамітом висадив! — додав, кленучи на чім світ стоїть — каменичник.

Так, так, а усьому тому винен тільки сей „капіталістичний крах“...
Михайло Беля.

Нільна слів до моїх братів Українців з приводу їх обмосковлювання.

Довгий час мені приходилось осилувати себе й терпіти ті безглузді, безпутні й цілком не правдиві речі, які пишуть ся темними лицами, в таких — як й самі дописувачі — часописах. Не хотілось якось бабратись з такою поганею, щоб навіть й не доторкатись до багна. Але терпець у-в'ірвав ся, не можу на даліше примусити себе заплющити очі на те, як ці темні лица знуцають ся над вільними й невольними читачами цих часописів — як що дозвоільно їх цим йменом назвати, — підносячи їм брехню за правду видаючи день за ніч і навпаки хочеть ся з приводу цього де-що й собі сказати.

Я з тієї часті України, котра знаходиться у м'дних обіймах „братів“-москалів, в таких місцях обіймах, що й дихнути навіть не вільно. Жию поблизу того міста, де родив ся, жие й працював наш на віки незабутній батько, Тарас Григорович Шевченко. По близу він й похований. Я мав за щастє кілька раз побувати на його могилі, де в тій хвилі тільки вільно й міг дихнути. Лучалось мені ще на Україні прочитати одну чи зо дві москофільських „часописів“. Але

ле по однім, чи двох числах я не міг собі в дійсности в'явити, що за птахі ті, що своїми тапами розмазують на папері багнюку й опісля цього звивають їх папері часописами, та ще й не аби як, а „Св'ят-ом“, „Правдою“ йт. т. Так рази й прийшло мені до гадки: чи то часом не невеличка купка російських шпигів, на вільній Америкській землі друкує чі шматки, маючи на меті сіяти ворожнечу межи Українським народом, до чого російський уряд звичайний, бо з початку сього існування баламутить й мордує безупинно нарід, який жие в Росії.

Той час я приїхав до Америки й тут ближче познайомив ся, як з народом з тієї часті України, котра знаходиться під Австрією, так й цими зрадливими брехняписами (це їх власне назвиско). Читаючи їх, я в'явив собі, що „Св'ят“ — це не св'ят, а темрява; „Правда“ — це не єсть правда, а справжня кривда й безглузда брехня; „Поступь“ не керує нарід вперед до св'ята, а тягне його назад у темряву й що далі, то стає занадто ординарно, вульгарно з своїми вулицьовими малюнками, так що брідко навіть й в руки брати; а дітям малим, то гріх навіть й на очі показувати цього „кривославного“ віггану. „Св'ят“ на чолі з Високопреосвященством Плятоном лаєть ся власне так, як в російським війську пані салдати. Тут я упевнив ся, що представниками цих часописів, та й москофільської спілки, є шпиги російського уряду.

Але жалюм серце обіймалось, як я побачив, що де-котрі з дітей колишніх синів вільної України, збожеволіли, осліпли, забули свою матір й линуць до москалів, які украли у них вільність зруйнували сьвяту Січ-Матір на Запоріжжі (тепер там німець картоплю саде) знищили наше славне Українське козацтво, й уже більше ніж 200 років обмосковлюють нас, Українців, котрі в брудних, собачих лапах кацарського уряду, та так розтривали, що майже не тільки в Австрії, а навіть і в Америці наших братів ошукують. Хтять же, би ми кинули свою мову й забули свою Матір-Україну й славних батьків-козаків, які однаково захищали вільність свого народу: як від турка, татарина та поляка, так й від москаля. Але нічого москалі не встигли за свою довгорічну працю зробити, бо як Бог не попусти, то чорт не з'їсть. Наш нарід як живив свою рідну мову так й по днес живив; як сьпівав свої рідні пісні, так й по днес сьпіває. (А кращих пісень від українських на цілм світі нема). Навіть російський уряд зацікавив ся і в царському театрові йде виконання українських опер. Тільки пригнітили москалі на яку хвилю дух український, а не вбили. Все можна вбити, а духа ні, бо дух не змирує, безсмертний. В Росії українського народу звище 27 мільйонів, а в Австрії біля 4.

Коли польський уряд прибрав до своїх рук вільну Україну, то він не знищив козацтва, бо й не міг би знищити такої сили, а умовив ся з українським народом жити в злагоді. Так де-який час й жили, воюючи з татарвою, москалями та турками. Коли польський уряд почав по троку зменшати козацтво й тіснити нарід, а панки, та не так пачки, як підпанки, почали робити вільне козацтво кріпаками, та до цього вмішались ще й Єзуїти й почали латиньшити нарід, а церкви жидам у найми віддавати — той раз козацтво не могло терпіти й на протязі кількадесять років було досить повстань проти польського гніту. Ворожнеча й різанина була аж до 1654 року, коли гетьман України, Богдан Хмельницький, розбив польське військо й цілком відділив Україну від Польщі. Але Україні не можливо було у сі часи окремо існувати, бо у неї було досить ворогів, які на неї розівляли свої роти й в

кожний хвилі могли її, уже знесилена, розграбувати. З одного боку Польща, з другого московщина, а там ще Турки й Татарва. Треба було до кого пристати в спілку. Ввійти в спілку з Турками, то це єсть невірнучі погани, бусурмени. Піти знов до Польщі, та вже досить знала ласки польського уряду й народу, які їх довгий час морували. Лишились ще москалі. Москалі, греческі віри, „восточної“. Порадились й порішили умовитись з Москалями жити в миру й захищати йдси другог від ворогів, які-б нападали на того або на другог. На цьому й згодились. Цар московський, Олексій, положив клятьбу, що як він, так й другі за ним царі сповнять ці умовини. Козаки повірили зрадливим словам московського уряду. Деж і не повірити, де християни, восточної віри (!?). Зажадавши деякий час, москалі й почали господарувати на Україні ще краще ніж Поляки. По троку почали знищувати українське й заводити расейско-москальське. Перше пішли до церков й поставили кацапів за попів й наказали їм брехати, що Українці, хоча й инакшу мову вживають, єсть справжні москалі. Школи українські знищили й завели кацапські, в які понасилали кацапів-діаків з капаними бородами мордувати українських дітей „штоканням“ та „каканнем“. Київська бурса, в якій виховувались й вчились письменства діти наших козаків — теж знищена. Теж попам-кацапам наказано, замісто служби Божої, почитувати в божих церквах московських царів, їх жінок (блудниць) непотрібних, дітей та всяких дядьків їх, а теж і всіх кацапів-урядовців, котрих скрізь по Україні посадили дерти шкуру українського народу, та кров остатню з нього ссати мов п'явки. Таким робом заповнили всю Україну кацапським військом й приборкали наше славне козацтво. Нарід опамятав ся, та вже запізно було. Хто йшов проти московського уряду — тих вішали... Чекали відповідного часу, щоб визволити ся від такого страшного московського захисту й спілки. Кілька славних наших гетьманів стражило жите за це. Тяжко було відділитись, позаяк московський уряд нагородив козацькою землею їх старшину й вона зробившись московськими дворянами стала зрадлива своєму народові. Остатне порівнянє визволитись з москвинських лап було зроблене славним українським гетьманом Іваном Мазепою. Вічна йому пошана і слава! (За це його й до днес московський попи клануть в церквах в першу неділю поста, що перед паскою, кожного року). На нього були донесли катові нашого народу, царьові Петрові зрадники-шпиги Іскра і Кочубей. За цю зраду Мазепа позбавив їх життя. Але в повстанні козацька старшина зрадила, продавши Москві. Шпиги-зрадники Іскра і Кочубей попали в сьвяті й зареєстровані в моті в Київській печері. От які, батче, люде добрі, московські сьвяті! Опісля цього року кат Петро цар спалив Україну, а козацтво, яке прийняло участь в цім повстанні, було заслано москалями на тяжку працю будувати на болоті нове місто Петербург (столиця де жие сучасний расейський кат) й копати канали (рови). задля кораблів — від одної річки до другої, від річки до моря й спускати воду з болотів. На протязі трох років виславо з України до робіт 35 тисяч козаків. Похід з України був дуже тяжкий: треба було отсю важку дорогу пройти мокрими шляхами своїм коштом і харчею. Один козацький сотник, бравший участь в цім поході, каже: „Поки йшли ми через українські міста, то нас скрізь пускали на нічліг в великі морози, волам і коням давали сіна і соломі. Але так було лиш на Україні. Коли ми дістали ся між москалів, почала ся велика

нужда і для нас і для нашої худоби. Нас нікуди не пускали на нічліво; сіна й соломи не тільки не було взяти, але навіть і купити за звичайну ціну не мож було. Ми примушені були ночувати на вулицях у великі морози, без притулку. Коні і воли поклали без корму. Часом ми мусіли їти пішки глибокими снігами, а харч взятий з дому, нести на плечах, щоб полекшити підводи".

Залізниця в ті часи не було і приходилось їти пішки за тисячі миль. За много нашого козачства там полягло. Те місто Петербург — се прокляте місто, цілком збудовано на костовищі наших сла- вних батьків козаків.

О, прокляту! на кістках на- ших батьків збудули свою куль- туру, й помалювали нашою кро- в'ю!

Невеличка купка козачства зо- сталась ще на Запоріжжі, коли цариця Катерина з полюбовни- ками задумала свого чоловіка (німця), „царя" дурня Петра III. і почала „царювати" — вона да- ла вже догану бідній, обкраденій Україні. Нишком та тишком во- на послала московське військо й воно зруйнувало зовсім Січ. О- таман Антін Головатий зібрав бідолашне козачтво й став ко- шем біля Чорного моря. Запла- кало козачтво, бачучи таку зра- ду від Москаля, та що робити — сила солому лама. Головатий о- держав від цієї блудної жони ца- риці дозвіл їти на Кубань й по- мандрував туди з козачством. О- після цієї руїни почалося те, чо- му сучасний добрий чоловік не може йняти й віри. Ця цариця (німкня теж) була непотрібна жінка і майже що дня мінjala по- любовників, й так ними переки- дала, мов циган кінями. Відпу- скаючи від себе полюбовника, вона за його заслугу давала йо- му в нагороду сотні тисяч деся- тин (міра) землі, та й людей не менше в кріпацтво, а то ще й мі- ліони здертих з народа грошей. Навіть їден простак-жовірін звер- нув на себе її увагу. „Царювала" вона 34 роки. За цей час вона та- ким робом всю остатню від гра- бунку ранішних царів Україну роздала своїм полюбовникам. А за яку заслугу? І за таке факне царювання вона одержала назви- сько „Катерини Великої" (мас бути „проститутки"). Так то нас москалі захищали! Досить люда замордували, а решту роз- дали в кріпацтво полюбовникам та полюбовницям.

Отакі то миром помазані мо- сковські царі!

Чи вже вам, пани москвофили повилазило, чи може який дідь- ко багнюкою позаліплював вам очі, (та вже й не інакше), що ви не можете себе пізнати, хто ви єсть, чи українці, чи москалі?!

Моя вам щира порада взятись до лікаря та зняти з ваших очей полуду, яку вам наліпили й на- ліплюють москалі. Сей час ви в'явите собі, хто ви єсть. Лікар цей єсть Історія України й її на- роду. Він вас може вилічити від москвофільської хвороби. Та й на- що вам — що? Ви оберніть ся та подивіть ся на себе. Ви бесі- дуєте межі собою по українськи а не по московськи, Же би ви бу- ли москалі, то малиб московську й мову.

Опісля цього, хіба ви моска- лі?!

Ви Українці з діда прадіда.

З вами мабуть те стало ся, як сказав давно пророк Ісая: „Ви маєте очі, й нічого ними не ба- чите, маєте уши й нічого ними не чуєте й за для вас день одна- ково що й ніч". Годі вам спати, прокиньтесь — вже день. Не йдіть до ворога, йдіть до своїх. Нащо вам чуже, тримайтесь сво- го, а то й своє стратите й чужим не покористаєтесь.

У москалів єсть байка, яку во- ня певно задля вас вигадала. Ось вона.

Ідна ворона збирала ся на- баль. А за для того, щоби бути красною вона натикала межі своє пір'я — лавиною. Що би ви

гадали, яка пригода трафилася з нею? — Той раз як вона йшла вулицею — то павичі угледівши її в їхньому пір'ю накинули ся на неї й вискубли не тільки те пір'я, що вона натикала, але і власне її оскубли геть, і вона придбала на баль зовсім голою.

Глядіть, гаспада москвофили, щоби й з вами не трафилась то- го, що приключилось вороні. Чи може вам подобалось, як моска- лі „какають" та „штокають". Це не добра річ: бо від „штокання" боки болять, а що тичить ся „ка- кання" — то потрібно буде вам їсти забагато гороху...

Кацапські поп, мов та вошва поналазила сиди, в Америку й непрошена лазить по Українцях. А звісно, що як ця нужда напа- де чоловіка слабівільного, то він з першу почухмарить ся, а на- далше цім гостям непростим, вошви, дозволить господарювати на собі. Так й наші заїзджені ві- ками гніту брати навіть в цій вільній країні Америці, дозволя- ють вошви, пройдисвітам, запро- данцям кацапського уряду, го- сподарювати по собі й витати всяким багном смородливим. Ці- каво подивитись як москалі під царославними церквами в тем- них школах сіють темряву с. є. мордують українських дітей (ді- тий зраджених батьків) „какан- ням та штоканням". Читанки з московської друкарні і „псалом- щик" чеше власне по москов- ськи, а діти вилупивши очі див- лять ся нього, мов на якого Ки- тайця, або Турка, нічого з його мови не розуміючи. Кацапський псаломщик теж їх не розуміє. І жаль і сьміх бере, дивлячись на цю комедію. Скільки золотого, дитячого часу ту заземно пропа- дає?! Батьки! Як що ви любите своїх дітей й хочете, щоби й ді- ти вас опісля шанували — не давайте своїх дітей на поталу мордерцям-москалям! Досить з них англійської мови яка в Аме- риці необхідна, а ви ще й моска- лите! Задля якого дідька москов- ська мова ту в Америці потріб- на?!

Що ви доброго набачили в Ра- ссії? Чого ви доброго бажаєте від дурноверного расейского ка- та, Миколи, який від початку свого катування зі своїми при- хвостнями мордує „свій" нарід а останніми часами живе в форте- ці, окружений народними зрад- никами. Одже бачите як „його" нарід любить його, сього „батьо- шку помазанника", що він мусить жити в фортеці. Божевільний расейський уряд! Чого йому по- дрібно ту в Америці? Йому дос- ить пощастило ся в останній війні з Японією, де він позбавив життя сотні тисяч невинного лю- да, досить Микола повішав мир- ного народу, який має нещастя жити в „матушкі" — Рассії, майже сотнями а то й тисячами щоден- но. І сюди засилає своїх шпигів, як не в сьвіцькій зарязі, то в ря- сах з підстриженими гривами й цапними бородами, мордувати ізрацьовитий, темний нарід. От чорти! Такии уже звичай мо- скальського уряду. Ви, гаспада москвофил: так хвалите расей- ского коронованого ката, Мико- лу з його Сашою, Машою та во- рожбитом Іваном Кронштад- ським й в церквах кнотославних до них молитесь. Чого ви поїха- ли до Америки, а не до „матуш- ки" — Рассії? Поїдьте в Рассю — там вас, певна річ, привітають, як і всякого, нагаями та кулями і відразу від вас москвофільську царє-кнотославну хворість мо- руками відбере. Там повна холо- дна Сибір засланого бідолашно- го люда, в яку — продана шкура — Гладик в своїм „Посувачі" підбиває бідний нарід їхати на- житє. Чого він сам не їде, як там — по його розказі — добре? Ро- манівські в'язниці тріщать від пе- реповнення й будують нові, про- стірніші.

Навіженні! що ви там доброго бачите?! Скаменіть ся!

Не будьте Юдами-запродав- цями свого народа!

Грицько Чалий.

Чудесне спасенє.

„Но, але-ж се справдішнє чудо як я виратував ся від смерті!" сказав оден міщанин до свого знако- мого. „Пропу вас, з вісьмох моїх товаришів, котрі їзали тою самою желізницею, всі згнули, крім ме- не одного".

А яким же способом ви спасли своє житє? спи- тав цікаво незнайомий.

Ано, я свізнив ся до візду і лишив ся дома зітхаючи легко відповів міщанин.

Осляча вдячність.

I.

Під'ївши капусти з масом на обід, Взяв Гаврило жінку й пішов на прохід. Ідуть і бачуть, що ген за селом Шмарколиз Кирило грубевним колом Так осла пражить, аж гомін лунає, (За яку кару, Господь его знає!) Гаврилкова жінка на такий вид Над осла долею плаче, биливдять: Йди борони го, йди любий Гаврило! Що ж то нещасне звівратко зробило? А як не підеш, не хочу тя знати, Ні чоловіком своїм називати.

II.

Гаврило баби страшенно бояв ся, Нераз він буків від неї набрав ся Знаходивсь часто в того осла роли, Й приказ сповнати пустив ся поводи. Підходить близше Кирила благає: Не бий го брата, пусти бо вдихає! Та осел в тій хвили врізав го в живіт, Аж бривла капуста, що з'їв на обід...

III.

Схопив ся Гаврило, колика шукає І в двійку бати осла помагає.

Непорозумінє.

Пані В. приняла на службу сельську дівчину, що перший раз прийшла до міста. Раз каже до неї паві: — Йди до різника і подивись, чи має свинські ноги? По кількох годинах служниця вертає назад. — Ну і щож? — Не моглам, прошу пані, видіти, бо різник через цілий час аві разу не вийшов з за ляди.

На історії природи.

Професор: Коцюба, ти осле оден! Чи ти не зна- еш сего, що як я викладаю о малпі, то маєш дивити ся на мене а не у вікно!

Не помогло.

Доктор до баби на селі: Ну, і як же там, помог- ли вашому чоловікови павки, котрі я записав? Баба: Та ні, прошу божі ласки і пана доктора, бо лиш дві міг свротиско сирі підкнути а решту му- сілам му зварити.

ПРИЙМАЄТЬ СЯ ПІДПИСКА НА 1908 РІК на щотижневу газету „С л о в о" Рік видання другий.

„Слово" призначене для укра- їнських і сільських робітників. Через це „Слово" особлившу у- вагу звертатиме на прояви робі- тничого руху на всім сьвітї і осо- бливо на Україні.

Обстоючи справедливї наці- ональні домагання українського народу, „Слово" не меншу ува- гу звертатиме на потреби і про- яви національного життя украї- ного народу Галицької, Угор- ської і особливо Російської У- країни.

Підписна ціна з пересилкою і доставкою: на 1 рік 3.00 дол. Адрес редакції і контори: Киев, Большая Владимирская № 76. Видавництва: О. Корольова. Редактор: С. Гетлюра.

Сей елєгантний Зигарок 375 дол. Замки купите зигарок, приліпте своє ім'я і адрес, а ми вишлемо Вам сей красний зигарок і лан- цушок експресом до ома- щення. Если укажете его за бованій, урегуюваний а гварантова- рівняющий ся зигарковий ланцушок С. О. D. \$498. Подивіть ся агентви експресу наш спеціальний прайс на него і если увидите, що се справді 375 дол., а зигарок і ланцушок Ваш Дубльовані обкладинки гарно вироблені, осередок з дорожничими камешми і гварантований яко добре тримающий час і ланцушок за дармо. Если пришлете жемчужни або мужчини. Наша 20 літня гваранція посялася в кождий зигарок. Звзначіть, який зигарок хочете, мужес- кий чи дамський. — Адрес. (16-19) M. C. FARRER 213, 225 Dearbon Str. CHICAGO, ILL.

ПРИЙМАЄТЬ СЯ ПЕРЕД- ПЛАТА НА 1908 РІК „Рідний Край" українска тижнева часопись.

При Рідному Красві виходи- тиме додатком „Молода Україна" щомісячна часопись для дітей старшого й меншого віку.

Плата на рік за обидва видан- ня 3.50 дол. Передплата на Рід- ний Край" без „Молодої Укра- їни" не приймаєть ся. Обидва видання виходитимуть під ре- дакцією О. Косач (Олени Пей- ки).

Адр. контори і редакції: Київ, Маріинсько-Благодіщенська ул., 97. Для ознайомлення з тасопи- сею „Рідний Край" — одно чи- сло посилаєть ся дармо

Сей подивляющий ЗИГАРОК 498 дол. Жадна оферта зигарків не є в прибілизно тій! Дуже високий гатунок, найліпше час тримающий на землі. Вытрамалый, виглядає як найліпший золотий зига- рок. Дубельтові обкладинки з камешми і гварантований як добре тримающий час і ланцушок за дармо. Если пришлете жемчужни або мужчини. Наша 20 літня гваранція посялася в кождий зигарок. Звзначіть, який зигарок хочете, мужес- кий чи дамський. — Адрес. (16-19) FIELD & Co. Dep. 23, 163 Randoli Str. CHICAGO, ILL.

Важне для всіхх Русинів в Америцѣ.

Кождый християнинъ цѣлымъ серцемъ радъ бы знати науку Господа Нашого Иисуса Христа, Его житє, Его чуда, Его любовь до роду людского, Его страдания, Его смерть. Тоа все списане єсть въ святѣмъ Письмѣ, — въ святѣмъ Євангелію. Та на жаль у насъ Русинѣвъ нема святого Письма — майже нѣхто не читає его, бо не легко достати, а хотѣбы и можна де достати, то таке дорожє, що годѣ докупити ся. А хотѣ бы декто вже и купивъ собѣ, то таки не много зъ него скористає, бо пи- санє старославянскимъ языкомъ, котрого то языка днесъ мало хто добре розумѣє.

Наші люде чуютъ тую науку Иисуса Христа що недѣлѣ и свята въ церквѣ зъ святого Євангелія, але она читає ся лишень частями а до того еще и не конче зрозумѣлымъ языкомъ, тому и не знають або зовсѣмъ тої науки, або мало що похоплять. Веѣ народы христі- янський на свѣтѣ вже давно мають тую науку Боже- ственного Спасителя на своѣй рѣднѣй мовѣ, на такій мовѣ, якою що дня у себе дома говорять — та лишень мы одні Русины дотепер не мали того щастя, мати тої Книги, котра єсть понадъ веѣ книги на свѣтѣ, в своѣй рѣднѣй мовѣ, у тѣй мовѣ, якою мы що дня говоримо. Тому то и не диво, що мы такъ мало знаємо про Госо- да нашего Иисуса Христа. Видячи тої найконечнѣйшій бракъ у нашего народа, особливо тутъ въ Америкѣ, де не то, що нѣхто не має святого Письма, але навѣтъ доброй книжки не має, постаравъ ся я о тую такъ пре- важную книжку.

1. НОВЫЙ ЗАВѢТЬ або веѣ чотыры Євангелія, веѣ посланія святыхъ Апостолѣвъ (Апостолѣ), разомъ въ одній книжцѣ, друковано на одній сторонѣ въ двѣ шпальты: по старославянськи и по руски, такъ, що кож- дый читаючи текстъ по старославянськи, має zarazъ коло него и по руски, але такъ ясно, що и найменша дитина дуже легко порозумѣє. Кромѣ того еще суть и объясненія деякихъ менше зрозумѣлыхъ слѣвъ.

На примѣръ Євангеліє св. Іоанна, глава I.

по старославянськи:	по руски:
Въ началѣ бѣ слово, и слово бѣ у Бога, и Богъ бѣ слово. Сей бысть въ началѣ у Бога, быша, и безъ него ничтоже бысть, еже бысть.	На початку было Слово, и Слово было у Бога, и Богомъ было Сло- во. Вънъ бувъ на початку у Бога, все стало ся черезъ Него, а безъ Него нѣчо не стало ся, что стало ся.

2. ПСАЛТИРЬ пророка и царя Давида, такожъ такъ само выяснено: на одній сторонѣ и по старославянськи и по руски. Отъ на примѣръ Псаломъ першій.

по старославянськи:	по руски:
Блаженъ мужъ, иже иждетъ на грѣшныхъ не ста, и на сѣдлашци грѣшителей не сѣде.	Испавный чоловікъ, котрый не пошовъ на раду безбожныхъ, и не ставъ на дорогѣ грѣшныхъ, и не засѣвъ на сѣдлацѣхъ перворотныхъ.

Отже видите, якъ то все дуже красиво потолковане та такъ зрозумѣло, що навѣтъ и мала дитина дуже легко пойме и зрозумѣє. Такимъ способомъ обѣ тѣ книжки написав, ажъ мило до руки взяти.

Такъ **НОВЫЙ ЗАВѢТЬ** якъ и **ПСАЛТИРЬ** дру- ковані етимологією. Книжка **НОВЫЙ ЗАВѢТЬ** має 992 сторѣнь друку, а **ПСАЛТИРЬ** має 286 сторѣнь друку. Обѣ книжки гарно оправлені въ полотно.

А теперъ що то все коштує? — Не богато. — Обѣ книжки разомъ коштують всего на всего лишень

2 доляры и 50 центѣвъ.

Подумавъ бы собѣ декто, мои дорогі Братя, що се я роблю для якогось зыску, чи якъ то кажутъ по аме- риканськи: для бізнесу. Але нѣ и претѣколи. Менѣ ходить єдино лишень о тоє, щоби подати нашому бѣд- ному рускому народови хоть яку таку помѣчь духовну, та тому постаравъ ся я о тѣй найважнѣйшій книжки. Коли кто зъ Васъ не може бути въ недѣлю въ церквѣ на Службѣ Божій, бо або нема церквы въ мѣстѣ, або дуже далеко, то нехай купить собѣ тѣ двѣ книжки и нехай ихъ пыльно читає, а тогды тої Божій день переведе такъ, якъ на християнина пристало. Вечерами по работѣ мѣсто ходити по недобрѣхъ мѣсцяхъ та тратити на дармо грѣш, честь и здоровлє, а що найгорше наба- влювати ся грѣхѣвъ, — най читає святе Євангеліє и Псалтирю, а зыскає такъ на тѣлѣ якъ и на души. Зъ тыхъ книжокъ научите ся побожного жвтя, веѣхъ хри- стиянськихъ честнѣтъ, познаєте Бога и Его полубите — а якъ то буде, то тогды вже все буде.

Тождъ спѣшѣть ся и замовляйте собѣ. Грошѣ можна слати або чеками — якъ хто має — або черезъ Монеи Ордерѣ. Замовляти книжки и грошѣ посылати на адресу:

Rev. Michael Lysiak
greek cath. priest
452 North 9 Street
Philadelphia, Pa.

Напросьбу о. Михаила Лясяка стверджає ся, що сей Отець єсть мѣстѣ знавый и що книжки **НОВЫЙ ЗАВѢТЬ** и **ПСАЛТИРЬ**, котрі єуть такъ пожиточні и необходими для каждого християнина, не суть для зыску. Тому поручає ся веѣмъ Вѣрнымъ греко-католикамъ, щоби по змозѣ старали ся ихъ набувати для себе и ихъ пыльно читати для добра душевного.

Въ Філадельфії дня 17. марта 1908.

Н 64

† **СОТЕРЬ**
Епископъ.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. Н. СОЮЗА!

„СОЮЗ" єсть одинокою Рускою організацією, тому каждый Русин повиненъ вступити в члены!

Книжки.

Які можна дістати в складі книжок „Свободи“:

Америка 15 ц.
 Англія та пустельники і т. п. 15 ц.
 Біблія велика 2 дол.
 Борба клас і чому робітники організують ся 15 ц.
 В Старім і Новім краю 25 ц.
 Гріх мільйонерів і т. п. С. 7. 15 ц.
 Дещо з історії православної місії в Америці 10 ц.
 Дещо про зв'язи 30 ц.
 Дві лави і т. п. С. 5. 15 ц.
 Дорога любови, то Божа дорога. С. 6 15 ц.
 Драгоманів 25 ц.
 Емігрант 15 ц.
 Жовнір 10 ц.
 Журавлі 10 ц.
 Житє Ісуса Христа 1.50 дол.
 Житє зарібки, організації і т. п. в С. О. Д. ржавах 15 ц.
 Земельне питан 15 ц.
 Зуб за зуб 10 ц.
 Казки про Жидів 15 ц.
 Історія Руси з образками 10 ц.
 Капітал і праця 15 ц.
 Книжка Рахункова 50 ц.
 Марія 10 ц.
 Многострадалий народ, огляд історії українського народу 20 ц.
 Навсереши Грішник 20 ц.
 Народний рух австро-угорських Русинів 15 ц.
 Новий Завіт 2 дол.
 Образки загадки 10 ц.
 Оповідання 15 ц.
 Оповід. про задріх богів. 10 ц.
 Про відступників від рос. православ'я 10 ц.
 Про нутро землі 25 ц.
 Підземні скарби 25 ц.
 Покуса 10 ц.
 Псалтир 1 дол.
 Релігійні віровання старинних народів 20 ц.
 Розмова Поляка з Русиним 10 ц.
 Смерть 10 ц.
 Стародавні казки та оповідання 15 ц.
 Степові люде 15 ц.
 Страйк 20 ц.
 Стріляй на смерть, робітничая драма 15 ц.
 Унія в Америці 20 ц.
 Хто з чого жие 15 ц.
 Як то є люди на землі, з 20 образками 50 ц.
 Як мужик ходив до царя правди шукати 15 ц.
 Через кордон 15 ц.
 Якої нам треба науки 5 ц.
 Польско-англійський тлумач 60 ц.
 Польско-англійський тлумач 60 ц.
 Коліди 15 ц.
 Молитвенники в красній оправі
 Бог Надежда моя 2.50 дол.
 Хліб Думи 2.50 „
 Druh Duszi 1.50 „
 Druh Duszi (в звич. опр.) 75 ц.
 Молитвенник малий 1.50 дол.
 Вінець 1.50 „
 Зборник 2.30 „

Також можна дістати:

Книжочки колекторські перекладні 10 ц.
 Книжочки братські 10 ц.
 Метрики хрещення 3 ц.
 Метрики шлюбні 3 ц.
 Метрики смерті 3 ц.
 Поминик померлих душ 10 ц.

Пішіть на адресу:

Swoboda,

184 Hudson Str., New York, N. Y.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Звертаємо увагу усіх Ви. Родимців до одного управління до пересилки грошей на стейт Коментіконт в Гаврілі Дзядин,

130 Main Str., Derby, Conn.

який є нотарем публичним і має кавцію в стейті в сумі 10.000 доларів.

У всякій справі удавайте ся лиш до него. Він виробляє повновласти, контракти купна і продажі і т. д. Полягоджує справи військові як увільнення від асентурунку, контроль, виправ і т. п. Продає шифарти на всі ліній корабельні. Мінє і пересилає гроші до всіх країв.

Тому, Родимці, проч. а чужими а удавайте ся лиш до:

GABRIEL DZIADUK,

130 Main Str., Derby, Conn

Одинокий руский адвокат і нотар на цілу Америку

Донтор прав

ЮЛІАН ЧУПНА

Бюроуларний комісар.

Полягоджує всі справи в Галіції. Процеса спадкові і ґрунтові. Відбере гроші від довжиків. Справи військові. Споряджує контракти, повномочія і всі інші документи. Перепроваджує інтубуляції і всі виписи міноченні. 2-3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA. Адрес почтовий: JULIAN CZUPKA, I.L.D. P. O. Box 372. WILKES-BARRE, PA.

Harry E. Paul.

Робить камінні нагробники, хрести, пам'ятники.

Rt. Пайн і Марнет улиць, ПОРТ НАРБОН, ПА. 10

ДОНТОР ШТАЙН.

Рядує від 8 до 10 рано, 1 до 3 по обіді, 7 до 9 вечер.

8 E. Oak St., Шенандоа, Па. 10

Dr. E. J. LARKIN

Дентист. 40-06

Офіс отворений від 7-ої рано до 8-ої по полуд. В неділі від 10-ої год. рано до 12 полуд.

24 Elizabeth Street, Derby, Conn

ВСТРІЧІ РОБОТИ І ВАРАНТУКУ СЯ

Офіс коло Derby Gas Company.

HOWARD ALBERT,

Аптінар.

Продає всілякі ліки по найнижших цінах. Ліки Севери.

ЛАНСФОРД, ПА. 10

Перший Народний Банк

в Шенандорі, Па.

Капітал \$100.000.00

Надвиська 150.000.00

Нерозділені виски 22.437.34

Депозити около 1.000.000.00

Банк сей має найбільшу надвиську ві всіх банків в Шенандорі.

Уряд Злучених Держав переходує в нім свої гроші.

Банк отворений від 9 рано до 8-ої по полудні.

Принимав вклади від долара по чашки.

Хто хоче, аби его гроші приносили процент, нехай їх вложити до

Першого Народного Банку в Шенандоа, Па.

Frank Posluszny

Готельник

Найліпші тутешні і імпортовані напитки.

Пиво довозить до дому, не треба носити на плечах.

Телефони:

Bell 39—J Hemlock

P. & A. 41 South

1109 Carson St.

PITTSBURG, PA.

Makes Good Coffee

Cheaper

Makes Cheap

Coffee

Better

Правдивої Франкової домішки

Она додає каві запаху і смаку, неутралізує всі шкідливі наслідки і робить каву правдиво здоровим напоєм.

Правдивий франк був давно уживаний через найліпших кухарів в старім краю. Можна его тепер також купити по всіх перворядних ґросернях в Америці.

Загадайте від свого ґросерника правдивої франкової домішки і переконайте ся, чи наш знак — „млинчик кавовий“ єсть на кожній паці.

HEINRICH FRANCK SOEHNE & CO.

Американська філія FLUSHING, N. Y.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK

Капітал і Надвиська \$700.000.00

Депозити 4.700.000.00

Пересилає також гроші до краю, продає шифарти, виробляє контракти, полягоджує справи військові, а від вложених грошей платить 4 процент.

Банк сей затверджений ґовернером стейту.

Розмовитесь в нім по руски.

Go near 14th & Carson Sts., Pittsburg, Pa.

РУСИНИ! Ся хочете дістати до-

бру і таву домовину і щоби похорон вивосив Вас як найтаньше, удайтесь до:

JOSEPH COLWELL,

180 MAIN STREET,

DERBY, CONN.

Telephone Calls Office 52—2.

„ „ House 18—2.

А подянуєте і пізнаєте чесного чоловіка.

THE FIRST NATIONAL BANK

OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50.000.00. Надвиська

нерозділені виски \$93.000.00

Заснований 1864 року.

Найстарший Народний Банк

Скулжил Кавиті.

Провадить загальний банковий бізнес.

Видає міжнародні моні

рдери, драфти і пересилає гроші до всіх частей світа

Позичає рощі на реальности. Депозити

его банку подвоїлись протягом

послідних 5 літ і виносять тепер

около \$500.000.00.

Гроші пересилає через фірму

Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Стефан Рябець

має у себе найліпші напитки, цигари і папіроси. Має також

добре заряджену ґросерню.

СПРОБУЙТЕ!

Mahanoy Plane, Pa.

Dr. J. SZLUPAS,

1419 N. Main Ave.,

Scranton, Pa.

Можна его бачити в офісі:

від 8-ої до 10-ої год. рано.

від 2-ої до 4-ої по полуд.,

від 7-ої до 10-ої вечер.

Old P'hone 1269—B

K. G. CIESLAK,

ФОТОГРАФ.

Ся хоче аби его фотографії

робили великий портрет, то при-

шліть мені малу фотографію, а я

вам а вел зроблю таку велику як

лиш хочете.

2737 PENN AVE.,

12th & CARSON STS. S. S.

PITTSBURG, PA.

710 BRADDOCK AVE.

BRADDOCK, PA.

Dr. Teofil A. Starzynski

ЛІНАР.

Лічить всілякі хвороби, жіночі,

хуєські і діточі — совістно.

Вилічене, если можливо, ґза-

лантус.

Години урядові:

від 8 до 10 рано,

від 12 до 3 по полудні,

від 7 до 9 вечер.

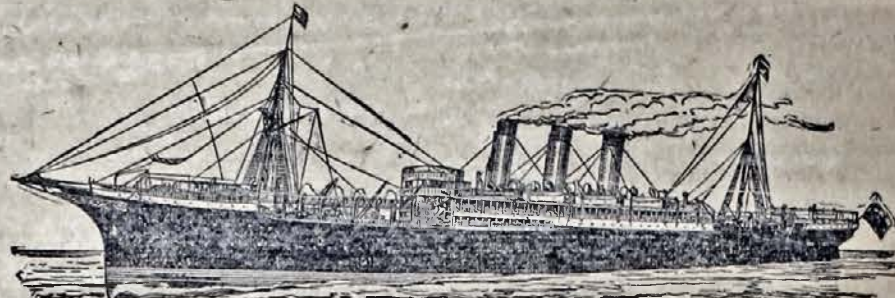
4. 15th Str. S. S.

PITTSBURG, PA.

БАНК

РУСКИХ ЕМИГРАНТІВ

Зайнкорпорований в Стейті Ю Джерзі. Капітал 50.000.00 д.

184 Hudson St., New York, N. Y.

Банк сей залагоджує слідуочі справи:

- 1) Пересилає гроші до всіх країв і держав світа по цінах можливо найтанших і як найкорше.
- 2) Продає шифарти на різні лінії корабельні до старого краю як також в край до Америки по тих самих цінах, що і самі компанії по своїх головних офісах в Нью Йорку.
- 3) Виробляє повновласти, контракти купна і продажі заосмотрені підписом конзуля; перепроваджує процеси спадкові, інтубуляції, екстабуляції, колектує гроші і взагалі перепроваджує всі інші справи зі судами і старокравними властями при помочи звисних старокравних нотарів і адвокатів.
- 4) Полягоджує справи військові, як: увільнене від асентурунку, військовій контролі, увільнене від виправ і т. п.
- 5) Вирабляє нашіпорти для скитизенів виїзжаючих до краю.
- 6) Дає поради в процесах против компаній в разі каліцтва, смерті, новиплачених пейди і в других правних американських справах.
- 7) Мінє гроші — старокравні на американські і американоські на краєві цієла біжучого курсу.

Врім сего Банк Руских Емігрантів готов служити порадою і інформаціями також в других справах, особливо тим, котрі приїзджать до Нью Йорку а не суть ознакомлені в містом. Банк Руских Емігрантів вкладає гроші на процент до американських і краєвих банків.

Десята часть з чистого доходу Банку Руских Емігрантів призначена на Руский Народний Еміґраційний Дім в Америці.

З поважанем

Дирекція: Г. Дзядик предс.. А. Савка місто-предс.. Х. Курчів кас., С. Ядловский секр.

Адрес: R. Publishing & Exchange Co.

184 Hudson St., New York, N. Y.

HERMAN SCHULTZ.

Констрактор і будівничий.

Всі роботи полягоджує сей час

і точно, як також подає ціни на

всілякого рода роботи. 36

АДРЕС:

Housatonic Ave., Derby, Conn.

ВИРОБИ БРАЦКІ

машлі, шапки, відзнаки,

хоругви, уніформи.

Цінник і проєкт вислає даром.

Можете писати до нас по руски.

СЛОВЕНСКИ 400 ПОЛЬСКИ.

В. Н. MORGAN

13 N. MAIN ST.

SHENANDOAH, PA.

MERCHANTS NATIONAL BANK

Шенандоа, Па.

Капітал 100.000.00 дол.

Надвиська 120.000.00 дол.

Депозити више пів мільона

доларів.

Се є NATIONAL BANK чар-

терований Урядом Злучених

Держав і під безпосередню кон-

тролею тогож уряду.

Се є одинокий Банк в Шенан-

доа, Па. що має свій власний

будинок, в яким міститься почта.

Вкладайте гроші до того Бан-

ку а дістанете від них процент.

Банк сей виплачує що року

тисячі доларів проценту своїм

костумерам, котрі мають в нім

свої гроші.

Там розмовляє ся по руски.

Merchants National Bank

на розі улиць Мейн і Лойд,

Shenandoah Pa.

Оден з найбільших броварів в Америці.

ПАРІТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІВ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз по-Голова від него коштує сего пива, ніколи не болить, то иншого вже не бо єсть здорове і буде пили. ПОЖИВНО.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗРЕПШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОВРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРІТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,

435 to 455 N. 7-th Str.

SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.

NIGHT CALL 4854.

TELEPHONE 2085 ORCHARD.

ІЛІЯ РОЗЕНТАЛЬ

РУСКИЙ АДВОКАТ

404 GRAND St. NEW YORK.

\$3.50. Різдка спосіб-

ність! Ми закупили

за готівку цілий фаб-

ричний запас сих го-

динок за дуже нязьку

ціну. Сі годинки були

продані по 15.00 дол.,

однак ми тепер продаем

их по 3.50 дол. Мають

як 30 літ тривалу поволучуву констру.

Годинки суч мужескі або дамські, ґла-

рантовані на 20 літ і висаджувані ціл-